

የመከራና የሕመም፣ የአስማት፣ የጥንቆላና የጉበኛነት ተያያዥ ችግሮች

በሕይወት ውስጥ ለመመለስ እጅግ የሚከብዱን እንዳንድ ጥያቄዎች አሉ። ለምን መልካም ሰዎች ይሠቃያሉ? ገዘን የጻድቁን ቤት የሚያንኳኳው ለምንድን ነው? እንዳንድ ሰዎች ታላቅ ሥቃይ ወይም ገዘን ሲታገሡ ሌሎች ይህንን የግያደርጉት ለምንድን ነው?

አንድ ወጣት ሚሲዮናዊ ገና ወደ አገሪቱ መድረሱ ነበር። ሕይወቱን ለጌታ አገልግሎት ሰጥቶ ነበርና፤ ልቡን ያሳረፈበትን አገልግሎት በመጀመሩ ደስ ተሰኘ። እንዳንድ ሰዎችንና ሰዎችን ግወትና እንዳንድ ወዳጆችን ግፍፊት ጀምሮ ነበር። አንድ ቀን ከሌላ ሚሲዮናዊ ጋር የሚያሰለፍ ረዥም መንገድ ይጓዝ ነበር። ድንገት አንድ የጭነት መኪና የሚሄድበትን መሥመር ስቶ ሁለቱ ሚሲዮናውያን የነበሩበትን መኪና ገጧ። መኪናውን ይነዳ የነበረው ሽምገላ ያለው ሚሲዮናዊ ወዲያው ሲዋጥ አዲሱም ሚሲዮናዊ ፊት ለፊት ተቀምጦ ነበርና ከመኪናው ውጭ ተወረወረ። ወዲያውኑ ባትራቢያው ወደሚገኘው ሆስፒታል ቢወሰድም፣ ሊረዱት አልቻሉም። አንገቱ ተሰብሮ ስለ ነበር፣ ከአንገቱ በታች ያለው አካሉ ሁሉ ሽባ ሆነ። ዳግም ሊራመድ ወይም እጁን ወይም አግሮቹን ሊጠቀም አይችልም ነበር። ቀሪ ዘመኑን በምስኪንነት ግላለፍ ነበረበት።

አሁን ከብዙ ዓመታት በኋላ የአካል ስንኩሳን መጓጓዣ ወንበር ("wheelchair") ላይ ተጣብቆ ይገኛል። በየዕለቱ በአካባቢው የሚገኙትን ሰዎች እየተመለከተ፣ «ለምን ጌታ ሆይ?» ሲል ይጠይቃል። እግዚአብሔር እርሱን ለግገልገል ሕይወቱንና ብርታቱን በሰጠው ወጣት ላይ እንዲህ የከፋ ነገር እንዲደርስ ለምን ፈተደ?

በዚያን ጊዜ ለዚህ ጥያቄ የተገኘ ምላሽ አልነበረም፤ ሃሪያ ለዚህ ሰው የሚሆን ምላሽ አልተገኘም። ታሪኩ አትኩሮታችንን በሕይወት ውስጥ በሚያጋጥሙ እጅግ ከባድ ጥያቄዎች ላይ ያነጣጥራል። መልካምና ንጹሐን ሰዎች ብዙውን ጊዜ በመረረ ሁኔታ የሚሠቃዩት ለምንድን ነው? እንዳንዶች በታላቅ ሕመምና ገዘን ሲሠቃዩ ሌሎች ከዚህ ነጻ የሚሆኑት ለምንድን ነው? ከእግዚአብሔር በቀር እነዚህን ጥያቄዎች ሊመልስ የሚችል ሰው የለም። ይሁንና፣ እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ

የተናገረውን በማጥናት ስለ ሥቃይ ብዙ ልንግር እንችላለን። በዚህ ምዕራፍ በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ እንወያያለን፡-

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሰው ልጆች መከራ መቀበል ምን ይላል?

ለ. የበሽታ መነሻዎች ምንድን ናቸው?

ሐ. ክርስቲያን አስማት፣ ጥንቆላ፣ ምትሐት፣ እርግግንንና ድግምትን እንዴት መቋቋም ይችላል?

መ. ክርስቲያን የጉበኛነትን ችግር እንዴት ሊመለከት ይገባል?

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሰው ልጆች መከራ መቀበል ምን ይላል?

እነዚህ ጥያቄዎች የተለመዱ ናቸው። መጽሐፈ ኢዮብም በሰፊው የሚተርከው ይህን ስለ መሰለው ችግር ነው። ኢዮብ የኖረው ከአብርሃም ጋር ተመሳሳይ በሆነ ዘመን ሲሆን ከክርስቶስ ልደት በፊት 2000 ዓመታት ያህል ቀደም ነበር ማለት ነው። ኢዮብ ከኃጢአት የነጻ ሰው ስለ መሆኑ እግዚአብሔር ራሱ ሁለት ጊዜ መስክሮለታል (ኢዮብ 1:8፤ 2:3)። ይሁንና፣ ብቻውን ፍጹም መልካም የሆነው ራሱ እግዚአብሔር ነበር (ማቴ. 19:17)፤ በእነዚህ ሁለት አጋጣሚዎች ሰይጣን በኢዮብ ላይ ታላቅ ጉዳትና ሥቃይ እንዲያመጣ የፈቀደው (ኢዮብ 1:12፤ 2:6)።

መከራ፣ ሥቃይና የተፈጥሮ አደጋዎች ሁሉንም ሰው በከፍተኛ ደረጃ የሚያውኩ ችግሮች ናቸው። ክርስቲያኖችም ሆኑ ክርስቲያኖች ያልሆኑ ሰዎች፣ መልካም ሰዎች ሲሠቃዩና ከቶዎች ግን ደልተአቸው ሲኖሩ ምሥጢሩን ለመረዳት ይቸገራሉ። አንዳንድ ሰዎች መከራዎችና ሥቃዮች ሁሉ እንደ ጠንቋዮችና አስማተኞች ያሉ ከቶ ሰዎች በቀጥታ የሚሰነዝሩዋቸው ነገሮች እንደ ሆኑ ያስባሉ። አንዳንዶች ደግሞ ሥቃዩ ሁሉ ከከፋ መናፍስት ወይም በሰው ሕይወት ከሚገኝ ኃጢአት እንደሚመጣ ያስባሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ብዙው መከራ ከከፋ ሰዎች፣ ከከፋ መናፍስትና ከኃጢአት እንደሚመጣ ያስተምር እንጂ፣ መከራዎች ሁሉ የሚመጡት በእነዚህ ነገሮች ምክንያት እንደ ሆነ አይገልጽም።

በዚህ ዓለም ውስጥ ነገሮች ለምን በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ እንደሚከሰቱ በትክክል ለመረዳት፣ በፍጥረት ጊዜ የተፈጸሙትን ክስተቶች መለስ ብለን ልንመለከት ይገባል። ሰውን ጨምሮ እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ከፈጠረ በኋላ፣ ሁሉም እጅግ መልካም እንደ ሆነ መናገሩን

ከዘፍጥረት መጽሐፍ እንረዳለን (ዘፍጥ. 1:31)። ሆኖም በዚህ ዘመን ፍጻሜ ላይ እግዚአብሔር አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር ሲፈጥር፤ ከዚያ ወዲያ ሥቃይ፤ ሳዘን ወይም ሞት እንደማይሰማ ከራእይ መጽሐፍ እንማራለን (ራእይ 21:4)። እነዚህን ሁለት አሳቦች ስናነጻጽር፤ ዛሬ በምድር ላይ የሚገኙ አሠቃቂ ሁኔታዎች እግዚአብሔር ፍጥረታትን በፈጠረበት ጊዜ ያቀዳቸው ነገሮች እንዳልነበሩ እንረዳለን።

ለዚህ ዓለም ሁኔታ ማብራርያ የምናገኘው በዔድን ገነት ሰው በእግዚአብሔር ላይ ከፈጸመው ዓመፅ ነው። የተፈጥሮ አደጋዎችን ጨምሮ በዓለም ውስጥ ለምንመለከተው ብልሹ ክንውን ሁሉ ኃላፊነቱ የሚያርፈው በኃጢአት ላይ ነው። ከውድቀት በኋላ፤ እግዚአብሔር በግዑዛ ምድር ላይ ሳይቀር የደረሰ እርግጥን በሰው ልጅ ላይ አወጀ (ዘፍጥ 3:16-19)። እርግጥም ራሷ በምድር ላይና በምታበቅላቸው ነገሮች ላይ አሠቃቂ ለውጦች እንደሚከሰቱ ነበር (ዘፍጥ. 3:17-18)። በሌላ አባባል፤ እግዚአብሔር መልካምና ለሰው ጥቅም የፈጠረው ነገር በእግዚአብሔር ላይ በተፈጸመው ኃጢአት ተበላሽ። ይህም አንድ ሰው ለሌላው ሰው ቢስክሌት ቢሰጠው፤ የተቀበለው ሰው ቢስክሌቷን በግዴለሽነትና በሚገባ ባለመንከባከብ እንደሚያበላሻት ዓይነት ማለት ነው።

በሮሜ መልእክት፤ ሐዋርያው ጳውሎስ ሰው በእግዚአብሔር ላይ ከግመፁ የተነሣ ተፈጥሮአዊው ዓለም ምን እንደ ደረሰበት ያብራራል። በምድር ላይ ስለ ወረደው መርገም ሲያብራራም፤ «ፍጥረት ሁሉ ዋጋ ቢስ እንዲሆን ተፈርዶበታል፤ ይኸውም በራሱ ፈቃድ ሳይሆን በእግዚአብሔር ፈቃድ ነው» ይላል (ሮሜ 8:20 - የ1980 ዓ. ም. አዲስ ትርጉም)። ጳውሎስ በመቀጠል፤ «ፍጥረት ሁሉ እስከ ዛሬ ድረስ በምጥ ጭንቀት ተይዞ በመቃተት ላይ መኖሩን እናውቃለን» ይላል (ቁ. 22)።

በሌሎች ሰዎች እጅ የሚሠቃዩ ሰዎች እግዚአብሔር ራሱ በክርስቶስ ንጹሕ አካል ውስጥ ሆኖ በክፉዎች እጅ መከራቸውን እንዴት እንደ ተጋራ ሊያስታውሱ ይገባል። ራሱን ያቆሳሰሉ የእጆህ አካሊሎች፤ ከፊቱ ላይ የተነጩ ጸጉሮች፤ ጀርባውን የተለተለው ጅራፍ፤ የቅርብ ወዳጆቹ ከህደት ሁሉ እኛን የሚጎዱትን ያህል በሰማይ ቅዱስ አምላክ ላይ የከፋ ሥቃይ አስከትለዋል። ማንም እንደ ኢየሱስ ክርስቶስ አግባብነት የጎደለውን መከራ የተቀበለ የለም። ያለ ትክክለኛ ምክንያት መራራ ሥቃይ የሚደርስባቸው ብዙ የአፍሪካ ዜጎች፤ ልክ እንደ ተራ ወንጀለኛ በመስቀል ላይ

ከተቸክረው ቅዱስና ንጹሕ አዳኝ ጋር የጠለቀ ትስስር ሊመሠርቱ ይችላሉ።

አዳምና ሔዋን ሰይጣንን በግመን ከእግዚአብሔር ይልቅ እርሱን ለመታዘዝ ስለ መረጡ፣ ሰይጣንና መላእክቱ በአሁኑ ዓለም ላይ የተወሰነ ቁጥጥር ሊያገኙ ችለዋል። በኋላ ኢየሱስ ሰይጣንን የዚህ ዓለም ገዥ ብሎታል (ዮሐ. 12:31፤ 14:30)። በተጨማሪም፡ ኢየሱስ እንደ እባብና ጌንጥ የመሳሰሉ አንዳንድ የዚህ ዓለም አሠቃቂና ክፉ ሁኔታዎች (ሉቃ. 10:19)፣ በቀጥታ ከሰይጣን ኃይል ጋር የተያያዙ መሆናቸውን ገልጾአል።

ኢየሱስ በሉቃስ 10:19 ካቀረበው አሳብ እንደምንረዳው፣ እነዚህ በዓለም ውስጥ የምንመለከታቸው አሠቃቂና ክፉ ለውጦች እግዚአብሔር በመጀመሪያ ለፍጥረት ያቀዳቸው ነገሮች አልነበሩም። ሰው በእግዚአብሔር ላይ በግመፁ ምክንያት የተከሰቱ ሊሆኑ፣ ሰይጣን በዓለም ላይ ኃይል እንዲኖረው አድርገዋል። በመጽሐፈ ኢዮብ ሰይጣን አሥሩንም የኢዮብ ልጆች የፈጀ ኃይለኛ ዐውሎ ነፋስ ለማምጣት መቻሉን ለዚህ አሳብ ተጨማሪ መረጃ አድርገን ለንጥል እንችላለን (ኢዮብ 1:18-19)። ስለ ሆነም፣ ከፍተኛና አጥፊ ማዕበሎችና የተፈጥሮ አደጋዎች የሰይጣን ሥራዎች ሆነው ሊገኙ የሚችሉባቸው ጊዜያት እንዳሉ ሊታይ ይችላል። ይህም የከፋ ማዕበሎች ሁሉ የዲያብሎስ ሥራዎች እንደ ሆኑ ለማመልከት አይደለም። ይሁንና፣ ሰይጣን በአየር ላይ ሥልጣን ያለው አለቃ በመሆኑ (ኤፌ. 2:2)፣ እነዚህን የመሳሰሉ ነገሮች ለማድረግ ይችላል።

ከዚህና ከሌሎችም የመጽሐፍ ቅዱስ ማጣቀሻዎች እንደምንመለከተው፣ የዚህ ዓለም ሕመም፣ ሥቃይና መከራዎች ሰው በእግዚአብሔር ላይ በግመፁ ምክንያት የተከሰቱ ናቸው። ይህ ዓመፅ ሰይጣን በአሁኑ ዓለም ላይ ኃይል እንዲያገኝ አስችሎታል። በተጨማሪም፣ በዓለም ላይ እርግጥን አስከትሏል። ኢዮብ እንዳስተዋለው፡ «የአምራ ግልገሎች ግን ወደ ላይ እየበረሩ ከፍ እንዲሉ፣ ሰው እንዲሁ ለመከራ ተወልዶአል» (ኢዮብ 5:7)።

መጽሐፈ ኢዮብ፣ ምንም እንኳን ኢዮብ ይህንን መከራ የሚያመጣውን ኃጢአት ባይሠራም፣ ሰይጣን በእግዚአብሔር ፈቃድ በሕይወቱ የፈጸማቸውን መራራ ሥቃዮች ይተርካል። ፍጹም ልዩ በሆነ ሁኔታ፣ ኢየሱስ ለ18 ዓመት ነጣጣ የነበረችውን ሴት ፈውሶአል። ኢየሱስ ሴቲቱ የአብርሃም ልጅ እንደ ሆነች በመግለጽ አይሁዳዊ እምነቷን

ከመጠቀሙም፣ ያንን ሁሉ ዘመን በሰይጣን ታስራ እንደ ነበረች አስረድቷል (ሉቃ. 13:11-16)።

ከኃጢአት የተነሣ የሚመጣውን ሥቃይ በተመለከተ፣ ኢየሱስ ለ38 ዓመታት ታዋ የነበረውን ሰው ፈውሶአል (ዮሐ. 5:5-9)። ሰውየውን ከፈወሰው በኋላ ኢየሱስ፣ «እነሆ፣ ድነሃል፤ ከዚህ የሚብስ እንዳይደርስብህ ወደፊት ኃጢአት አትሥራ» ብሎታል (ዮሐ. 5:14)። በዚህ ጊዜ፣ ኢየሱስ የሰውየው ኃጢአት ከበሽታው ጋር የተያያዘ መሆኑን ገልጾአል። በያዕቆብ መልእክት ውስጥ ጸሐፊው፣ «እርስ በርሳችሁ በኃጢአታችሁ ተናዘዙ፣ ትፈወሱም ዘንድ እያንዳንዱ ስለ ሌላው ይጸልይ» ብሏል (ያዕ. 5:16)። ይህም ምንጣብ፣ አንዳንድ ጊዜ በተወሰነ ኃጢአትና በበሽታ መካከል ግንኙነት ሊኖር እንደሚችል ያመለክታል።

በሰሜን አሜሪካ የሚገኙ አያሌ ሰዎች መከራና ሥቃይ ከክፉ መናፍስት ወይም ከኃጢአት ጋር በፍጹም እንደማይገናኝ ያስባሉ። የሚፈጸመው ነገር ሁሉ የዕድል ጉዳይ እንደ ሆነ ያምናሉ። ይህን አመለካከት በመጽሐፍ ቅዱስ ለማስደገፍ አይቻልም። ለምሳሌ፣ ኢየሱስ በግርባስ 9:17-27 ከተጠቀሰው ልጅ አጋንንት ካስወጣ በኋላ፣ መንስኤው የጲዳነትና የደንቆርነት መንፈስ እንደ ነበር ገልጾአል (ግርባስ 9:25)። አጋንንቱ ከወጡለት በኋላ የልጁ መፈወስ፣ በአጋንንት መንስኤ ታዋ እንደ ነበር ያሳያል።

ኢየሱስ በሲሊሆም ግንብ መደርመስ 18 ሰዎች ስለ ሞቱበት የሉቃስ 13:2-4 ታሪክ አስተያየት ሲሰጥ፣ ከስተቱ የተፈጸመው የሞቱት ሰዎች በአካባቢያቸው ከሚገኙት የበለጠ ኃጢአተኞች በመሆናቸው እንዳልነበረ ገልጾአል። ይሁን እንጂ፣ ኢየሱስ ሰዎች ሁሉ በኃጢአታቸው ምክንያት እንዲህ ዓይነቱንና ከዚህም የሚበልጥ መከራ ቢቀበሉ እንደሚገባ አመልክቷል (ሉቃ. 13:3፣ 5)። ይህንን በመናገር፣ ኢየሱስ አንዳንድ የሰው ልጅ ሥቃይ ከሰው ኃጢአተኝነት እንደሚመጣ ጠቁሟል።

ከኃጢአትና ከክፉ መናፍስት በተጨማሪ፣ መጽሐፍ ቅዱስ ለሰው ልጅ መከራ ሌሎች ምክንያቶች ሊኖሩ እንደሚችሉ ያመለክታል። ለምሳሌ፣ በዮሐንስ 9:2-3፣ ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስን የሆነ ሰው ለምን ዕውር ሆኖ እንደ ተወለደ ጠይቀዋል። ዕውር ሆኖ እንዲወለድ ኃጢአት ያደረጉት እርሱ ይሆን ወይስ ወላጆቹ? በግለት ጠየቁት። ኢየሱስ ግን

እርሱ ወይም ወላጆቹ ኃጢአት እንዳልሠሩና ክስተቱ የተፈጸመው የእግዚአብሔር ሥራ በሕይወቱ እንዲገለጽ መሆኑን አስታውቃቸው።

ሐዋርያው ጴጥሮስ፣ እግዚአብሔር መከራ ወደ ሕይወታችን እንዲመጣ የሚፈቅድበት አንድ በጣም አስፈላጊ ምክያት፣ ሕይወታችንን ከኃጢአት ለማጥራት እንደ ሆነ ያሳስበናል (1 ጴጥ. 4:1)። ጴጥሮስ እነዚህ ልምምዶች የኃጢአት ተፈጥሮአችንን ከፋ ምቹቶች ከማርካት ይልቅ፣ በሕይወታችን የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዴት እንድንሻ እንደሚያደርጉን ማሳየቱን ይቀጥላል (1 ጴጥ. 4:2)።

ከላይ ከተመለከትናቸው ምሳሌዎች አንድ ግለሰብ መከራ የሚቀበልባቸው ምክንያቶች ፍጹም የተለዩ ሊሆኑ ይችላሉ። በሁኔታዎች ሁሉ ሙሉውን መልስ የሚያውቀው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ስለ ሆነም፣ አንድ መጥፎ ነገር ሲከሰት ምዋርተኛ ወይም ጠንቋይ ማማከሩ ስሕተት ነው። ይልቁንም፣ ክርስቲያን በሕይወቱ ውስጥ የሚገኘውን ኃጢአት ሁሉ ሊከድና ጌታ ሁኔታውን ለመቋቋም የሚያስችል ጸጋና እርዳታ ሊሰጠው እንደሚችል ሊያምን ይገባል (ዕብ. 4:16)።

መከራ በምንቀበልበት ጊዜ ሁሉ እንድንፈጽመው የተነገረን ነገር አለ። በያዕቆብ 5:13፣ «ከእናንተ መከራን የሚቀበል ግንም ቢኖር እርሱ ይጸልይ» የሚል ተጽፎአል። ይህ ልናደርግ የምንችለው እጅግ አስፈላጊ ነገር ነው። ሁኔታው ምንም ቢሆን፣ በተለይም በችግራችን ጊዜ ጸሎት ከእግዚአብሔር ጋር ያገናኘናል። ዕብራውያን 4:16፣ «እንግዲህ ምሕረትን እንድንቀበል በሚያስፈልገንም ጊዜ የሚረዳንን ጸጋ እንድናገኝ ወደ ጸጋው ዙፋን በእምነት እንቅረብ» ይላል።

መጽሐፍ ቅዱስ መከራን ስለ መቀበል ቀላል መልስ አይሰጥም። ይሁንና፣ መከራው ምንም ቢሆን እግዚአብሔር ሊረዳን ዝግጁ እንደ ሆነ ይነገረናል (ዕብ. 4:16)። እግዚአብሔር የሕይወታችንን መዘርዘር ሁሉ ስለሚያውቅ፣ ያለ ፈቃዱ ከልጆቹ አንዱን ሊነካ የሚችል ነገር የለም። የኢዮብን መከራ በተመለከተ፣ ሰይጣን በኢዮብ ላይ ከፋ ዕቅዶቹን ከመፈጸሙ በፊት ከእግዚአብሔር ዘንድ ፈቃድ ማግኘት ነበረበት። ይህ እውነት በከፋ መከራ ውስጥ ለሚያልፍ ክርስቲያን የጥንካሬና ብርታት ምንጭ ሊሆን ይችላል።

እግዚአብሔር ራሱ ፍጹም እንደ ሆነ እየመሰከረለት፣ ሰይጣን በኢዮብ ሕይወት እንዲህ ያለ ክፋት እንዲፈጽም የፈቀደለት ለምንድ ነው? እግዚአብሔር በፍጥረታቱ ላይ ለሚፈጽመው ግንኙነት ነገር ማብራሪያ

የመስጠት ግዴታ የለበትም። የኢዮብን ጉዳይ በተመለከተ፤ እግዚአብሔር ለኢዮብ ስለ መከራው መግለጫ አልሰጠውም ነበር (ኢዮብ 38:1-40:2)። ይሁንና፤ በመጽሐፈ ኢዮብ ውስጥ የሚገኘውን የእግዚአብሔርና የሰይጣን ውይይት በጥንቃቄ በመመርመር፤ እግዚአብሔር ሰይጣን ኢዮብን እንዲያወቃይ የፈቀደበትን ምክንያት እንዳንድ አሳቦች ልናገኝ እንችላለን።

ኢዮብን በተመለከተ፤ እግዚአብሔር ለመላእክቱ ኢዮብ እርሱን የሚወደው ሀብት፤ ጤንነትና በረከት ስለሰጠው ብቻ እንዳልሆነ ለማሳየት ስለ ወሰነ ይመስላል። በኢዮብ መከራ አማካኝነት፤ እግዚአብሔር ለመላእክቱ ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚወደው ለእርሱነቱ እንደ ሆነ ገልጽላል። ይህንንም በማድረግ እግዚአብሔር ሰይጣን በእርሱና በመላእክቱ ፊት የተናገረውን ውሸት አጋልጦአል፤ ኮንኖአልም (ኢዮብ 1:6-11)። ውሸቱም፤ «በውኑ ኢዮብ እግዚአብሔርን የሚፈራው በከንቱ ነው? . . . እጅህን ዘርግተህ ያለውን ሁሉ ዳብስ፤ በእውነት በፊትህ ይሰድብሃል» የሚል ነበር (ኢዮብ 1:9፤ 11)።

ኢዮብ ሰይጣን የልጆቹን ሁሉ ሕይወት በነጠቀ ጊዜ ሳይቀር በእምነቱ ጸንቶ በመቆም፤ ይህንን መራራ ፈተና ተቋቁሟል (ኢዮብ 1:18-19)። የኢዮብ ምስክርነት፤ «እግዚአብሔር ሰጠ፤ እግዚአብሔርም ነሣ፤ የእግዚአብሔር ስም የተባረከ ይሁን» የሚል ነበር (ኢዮብ 1:21)። ታሪኩ፤ «በዚህ ሁሉ ኢዮብ አልበደለም፤ ለእግዚአብሔርም ስንፍናን አልሰጠም» እያለ ይቀጥላል (ቁ. 22)። የኢዮብ የልብ ዝንባሌ በኑዛዚው ውስጥ ተገልጾአል፡- «እነሆ፤ ቢገድለኝ እንኳን እርሱን በትዕግሥት አጠባበቃለሁ» (ኢዮብ 13:15)። ኢዮብ በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር በመከራ አማካኝነት ሕይወቱን ከኃጢአት የማጥራት ዓላማ እንደ ነበረው ተረድቷል። በመሆኑም ኢዮብ፤ «የምሄድበትን መንገድ ያውቃል፤ ከፈተነኝም በኋላ እንደ ወርቅ አወጣለሁ» ብሏል (ኢዮብ 23:10)። ስለዚህ፤ እግዚአብሔር ሕይወታቸውን እርሱ ከማይፈልጋቸው ነገሮች ያጠራ ዘንድ በብዙ ክርስቲያኖች ሕይወት መከራ እንደሚያመጣ ግልጽ ነው (1 ጴጥ. 4:1)።

በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር ሕዝቡ በራሳቸው ጥንካሬ ሳይሆን፤ በእርሱ ጸጋና ጥንካሬ ላይ እንዲደገፉ ለማስተማር መከራን ይጠቀማል።

እግዚአብሔር ለሐዋርያው እውሉስ በሕይወቱ ስለ ነበረው መከራ የሰጠው ምክንያት ይኼው ነበር (2 ቆሮ. 12:8-10)።

ከጠቅላላው የመከራ ጉዳይ ጋር የተያያዘው ችግር፣ መከራ መቀበል እንደማይገባን ማስባትን ነው። ሰው ገና ከመጀመሪያው በእግዚአብሔር ላይ ያመፀ ኃጢአተኛ መሆኑን በፍጥነት እንዘነጋለን። አዳም እግዚአብሔር የሰጠውን ትእዛዝ አሳምሮ ያውቅ ነበር፤ ይሁንና፣ እግዚአብሔር እንዳይበላው ያዘዘውን ፍሬ በመብላት በፈቃዱ በእግዚአብሔር ላይ ማመፁን መርጧል (ዘፍጥ. 3:6)። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የሰው ልጅ በእግዚአብሔር ላይ ከማመፅ አልበዘነም። መጽሐፍ ቅዱስ፣ «በምድር ላይ መልካምን የሚሠራ ኃጢአትንም የማያደርግ ጻድቅ አይገኝምና» ይላል (መክ. 7:20)። እንግዲህ እግዚአብሔር ኢዮብ ፍጹም እንደ ነበረ ሲናገር ምን ማለቱ ነው? (ኢዮብ 1:8)። በመክብብ 7:20 መሠረት፣ እግዚአብሔር ስለ ኢዮብ የተናገረውን አሳብ፣ ምንም እንኳን ኢዮብ እንደ ሌሎች ሰዎች ሁሉ የኃጢአት ተፈጥሮ ቢኖረውም፣ በእግዚአብሔር የሚያስቀጣው የተወሰነ ኃጢአት እንዳልፈጸመ የሚገልጽ አድርገን መውሰድ አለብን።

በተራ ሕይወት፣ አንድ ወንጀለኛ ሕግ ሲተላለፍ ከተገኘ፣ በመንግሥት ተገቢው ቅጣት ይበየንበታል። ስለ ቅጣቱ ሊያማርር ቢችልም፣ እውነቱ ግን በወንጀሉ ምክንያት ቅጣቱን ሊቀበል እንደሚገባው ነው። በተጨማሪም፣ ይህ ሰው ካልተቀጣ ስለ ወንጀሉ የሚያውቁ ሰዎች ይቆጣሉ። ይቀጣልን ሲሉ የጠይቃሉ። ይህም እግዚአብሔር ኢዮብ እንዲሠቃይ የፈቀደበትን ምክንያት ተጨማሪ ፍንጭ ይሰጠናል፤ ዛሬም ብዙ ክርስቲያኖች እንዲሠቃዩ ለምን እንደሚፈቅድ ይገልጽልናል።

እግዚአብሔር ፍትሐዊና ጻድቅ ዳኛ ነው። ሰይጣንና መላእክቱ ሰዎች ሁሉ ከሚቀበሉት እጅግ የላቀ መከራ የሚገባቸው ኃጢአተኞች እንደ ሆኑ ያውቃሉ። በመሆኑም እግዚአብሔር ኢዮብን እንዲሠቃይ በመፍቀዱ ሰይጣን በዚህ ላቢያ እግዚአብሔርን ፍትሕ አንድሷል ሲል ሊከሰው አይችልም። እግዚአብሔር በአጽናፈ-ዓለሙ ውስጥ ከሚገኘው ፍጥረት ሁሉ ጋር አንድ ዓይነት የፍትሕ መመዘኛ ለመጠበቅ፣ ሰይጣን በኢዮብ ላይ ላቀረበው ክስ የኢዮብን መሠቃየት ፈቀደ። በመጽሐፍ ቅዱስ ኢዮብ ራሱ፣ «በዚህ ሁሉ ኢዮብ አልበደለም፣ ለእግዚአብሔርም ስንፍናን አልሰጠም» ይላል (ኢዮብ 1:22)። በምድር ላይ የሚገኙ ሰዎች ሁሉ ለኃጢአታቸው መከራ ሊቀበሉ ስለሚገባ፣ እግዚአብሔር ኢዮብ እንዲሠቃይ መፍቀዱ ስሕተት አልነበረም። ይሁንና፣ እግዚአብሔር

ታላቅ ምሕረት ያለው አምላክ በመሆኑ ሰዎች የሚገባቸውን ያህል መከራ እንዲቀበሉ አያደርግም። መዝሙር (86):5፤ «አቤቱ፤ አንተ መሐሪና ይቅር ባይ ነህና፤ ምሕረትህም ለሚጠሩህ ሁሉ ብዙ ነውና» ይላል። ቁጥር 15 ደግሞ፤ «አቤቱ፤ አንተ ግን መሐሪና ሩኅሩኅ አምላክ ነህ፤ መፃትህ የራቀ ምሕረትህም እውነትህም የበዛ» ይላል።

መዝሙር (130):3፤ «አቤቱ፤ ኃጢአትንህ ብትጠባበቅ፤ አቤቱ፤ ማን ይቆማል?» ይላል። «አንተ ግን፤ አንተ ግሩም ነህ፤ ቁጣህን ማን ይቃወማል?» [መዝ. (76):7]። የሚያስደንቀው ሰዎች ከሚፈጽሙት ኃጢአት የበለጠ ለኃጢአታቸው አለመሠቃታቸው ነው።

ኢየሱስ ተከታዮቹ እግዚአብሔር እንዳንድ የገሊላ ሰዎች በጴንጤናዊው ዲላሞስ እንዲገደሉ ለምን እንደ ፈቀደ ሲጠይቁት ያስተማረው ይህንኑ ነበር (ሉቃ. 13:1-2)። በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር ለምን የሰሊሆም ግንብ በ18 ሰዎች ላይ ወድቆ እንዲገድላቸው እንደ ፈቀደም ጠይቀውታል (ሉቃ. 13:3)። ኢየሱስም ሲመልስ፤ «ወይስ . . . እነዚያ . . . በኢየሩሳሌም ከሚኖሩት ሁሉ ይልቅ በደለኞች ይመስሉአችኋል? አይደለም፤ እላችኋለሁ፤ ነገር ግን ንስሐ ባትገቡ ሁላችሁ እንደዚሁ ትጠሩላችሁ» ብሏል (ሉቃ. 13:4-5)። ስለ እግዚአብሔር ምሕረት እውነተኛነት በመዝሙር (103):10 ላይ ቲገልጸዋል። «እንደ ኃጢአታችን አላደረገብንም፤ እንደ በደላችንም አልከፈለንም።»

ሰዎች ከሚቀበሉት የበፊጠ መከራ እንደሚገባቸው የሚገልጸው እውነት፤ ከዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ የቀረበውን ወጣት ሚስጥናዊ ዓይነት ሰዎችን አይረዳቸውም። ለጌታ ራሱን አምብዛም ያልሰጠ ክርስቲያን ከመከራ እያመለጠ፤ ሌላው ለምን ይሠቃያል? የሚል ዓይነት ጥያቄ ብዙዎችን ያስጨንቃቸዋል። እንዲያውም ይበልጥ በተለመደው መልኩ፤ ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ልጆች ያልሆኑ ክፉ ሰዎች ከመከራ እያመለጡ ለምን እነርሱ እንደሚሠቃዩ ሊጠይቁ ይችላሉ።

መዝሙረኛው አላፍም ከዚህ ጥያቄ ጋር ታግሏል። «የኃጢአተኞችን ሰላም አይቼ በዓመፀኞች ቀንቼ ነበርና። ለሞታቸው መጣጣር የለውምና፤ ኃይላቸውም ጠንካራ ነውና» ሲል ጽፎአል [መዝ. (73):3-4]። በመጨረሻም፤ አላፍ ሁኔታውን ከእግዚአብሔር ዕይታ እንጻር ተመለከተ። በመዝሙር (73):16-19፤ «አውቅም ዘንድ አስብሁ፤ ይህ ግን በፊቱ

ችግር ነበረ። ወደ እግዚአብሔር መቅደስ እስከገባ ድረስ፤ ፍጽሜአቸውንም እስካስተውሉ ድረስ . . . ወደ ጥፋትም ጣልኻቸው። እንዴት ለጥፋት ሆኑ! በድንገት አለቁ ስለ ጥፋታቸውም ጠፉ» ብሏል። ስለ ሆነም፤ ከፋዎች ለምን ሁልጊዜ እንደማይሠቃዩ ለመረዳት ፍልፋ፤ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ኃጢአተኞች የመጨረሻ ፍርድና የጻድቃን ዕጣ ፈንታ የሚናገረውን ግወቅ ነበር። በመጨረሻው ፍርድ፤ እግዚአብሔር በትክክል ኃጢአተኞችን በከፋ ሁኔታ ይቀጣል (ማቴ. 25:41)።

መዝሙር (73) የሕይወትን ከባባድ ጥያቄዎች ለመረዳት ያገዝናል። ስለ ችግራችንና መከራችን የምናስበው ከአሁኑ ሁኔታችን አንጻር ብቻ ነው። እግዚአብሔር ግን ይህ ሕይወትና ያሁኑ ሁኔታ የጠቅላላው አካል ትንሽ ክፍል ብቻ እንደ ሆነ ይናገራል። ገና ብዙ የታሪክ ክፍል አለ። ገና ብዙ የሚመጣ ነገር አለ። አንድ ቀን ኃጢአተኞች ለኃጢአታቸው ሙሉ ዋጋ ይከፍላሉ። አንድ ቀን ጻድቃን፤ በተለይም ለክርስቶስ ታማኝ በመሆናቸው መከራ የተቀበሉት ለታማኝነታቸው ይሸለማሉ። በኢዮብ መከራ ፍጻሜ፤ እግዚአብሔር በመጀመሪያ የነበረውን ንብረት በእጥፍ ሲመልስ፤ አሥር ልጆችንም ሰጥቶታል (ኢዮብ 42:10-13)።

ጳውሎስ ይህንን እውነት ተረድቷል። «ለእኛም ይገልጥ ዘንድ ካለው ክብር ጋር ቢመዛዘን የአሁኑ ዘመን ሥቃይ ምንም እንዳይደለ አስባለሁ» ለማለት ይችላል ነበር (ሮሜ 8:18)። በመንፈሳዊው ዓለም አብርሃም ለሀብታሙ ሰውዬ፤ «ልጄ ሆይ፤ አንተ በሕይወትህ ሳለህ መልካም እንደ ተቀበለህ አስብ! አልዓዛርም እንዲሁ ከፋ፤ አሁን ግን እርሱ በዚህ ይጽናናል አንተም ትሠቃያለህ» ብሏል (ሉቃ. 16:25)። ሐዋርያው ጴጥሮስ፤ «ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን በመነሣቱ ለሕያው ተስፋና ለማይጠፋ፤ እድፈትም ለሌለበት፤ ለማያልፍም ርስት እንደ ምሕረቱ ብዛት ሁለተኛ የወለደን የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክና አባት ይባረክ! ይህም ርስት በመጨረሻው ዘመን ይገለጥ ዘንድ ለተዘጋጀ ሙዳን በእምነት በእግዚአብሔር ኃይል ለተጠበቃችሁ ለአናንት በሰማይ ቀርቶላችኋል። በዚህም እጅግ ደስ ይላችኋል፤ ነገር ግን በእሳት ምንም ቢፈተን ከማይጠፋው ወርቅ ይልቅ አብልጦ የሚከብር የተፈተነ እምነታችሁ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ሲገለጥ፤ ለምስጋናና ክብር ለውዳሌም ይገኝ ዘንድ አሁን ለጥቂት ጊዜ ቢያስፈልግ በልዩ ልዩ ፈተና አዝናችኋል» ቢል ጽፎአል (1 ኢጥ. 1:3-7)።

እግዚአብሔር ለከባባድ የሕይወት ጥያቄዎች የሚሰጠው ምላሽ ታሪኩ እንዳልተጠናቀቀና በትዕግሥት መጠበቅ እንደሚያስፈልግ የሚያስገነዝብ ነው። ወደ መንግሥተ ሰማይ ስንደርስ ታሪኩ ይቋቋማል። እናገኛለን። የእግዚአብሔር ሽልማት፣ ከብርና በረከት ቢያንስ በክርስቶስ ስም የደረሰባቸውን መከራ በታግኝነት ለተወጡት ይገለጻል። በመከራቸው ታግኞች የነበሩ ሰዎች እጅግ ታላቅ ከመሆኑ የተነሣ ዛሬ ቢብራራላቸው የማይረዱትን ሽልማት ይቀበላሉ። በገኛ ቆሮንቶስ 1:9፤ «ዓይን ያላየችው ጀርም ያልሰማው በሰውም ልብ ያልታሰበው እግዚአብሔር ለሚወዱት ያዘጋጀው ተብሎ እንደ ተጻፈ፤ እንዲህ እንናገራለን» የሚል እናነባለን። በሮሜ 8:28ም፤ «እግዚአብሔርንም ለሚወዱት እንደ አሳቡም ለተጠሩት ነገር ሁሉ ለበጎ እንዲደረግ እናውቃለን» ይላልና በመንግሥተ ሰማይ የመከራ ምክንያቶች ምን እንደ ሆኑ እናውቃለን።

ለ. የበሽታ መነሻዎች ምንድን ናቸው?

እንደ ክርስቲያን በመንደር ውስጥ ታሟል። ባቅራቢያው አንድ ጥሩ የቤተ ክርስቲያን የሕክምና ስፍራ ነበርና ቤተሰቦቹ ወደዚያው ይዘውት ሄዱ። የሚያሳዝነው ሰውዬ ከዚህ በፊት የጉበት፣ የአሜባና የወባ በሽታዎች ዝብሩት። እነዚህ በሽታዎች የሰውየውን ጉበት ከፋኛ ጎድተው ነበር። አሁን ለታመመበት በሽታ መድኃኒት ሲሰጠው፣ ከዚህ ቀደም ጉበቱ በጣም ተጎድቶ ስለ ነበር ይበልጥ ታመመ። ከጥቂት ቀናት በኋላም ሕይወቱ አለፈች። በተብር ሥነ-ሥርዓቱ ላይ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያኑ መጋቢ ስለዚህ ወንድም የሕይወት ታሪክና ከሌሎችም ጋር ስለ ነበረው ግንኙነት ንግግር አደረጉ። ይህ ሰው መልካምና ታግኝ ክርስቲያን ነበር። ከዚያም መጋቢው የሚከተለውን መግለጫ ሰጠ፡- «ወንድማችን ከጉበት መጎዳት የተነሣ እንደ ሞተ ከሐኪሙ ገለጻ ተረድተናል። ይሁንና፣ ሁላችንም በእርሱ ላይ የተፈጸመውን በትክክል እናውቃለን፤ ቡዳዎች እንደ በሉት እናውቃለን።» የመጋቢው አሳብ ትክክል ነው? ስለ በሽታ መጽሐፍ ቅዱሳዊና ሳይንሳዊ እውነቶች ምንድን ናቸው?

ይህ እውነተኛ ገጠመኝ በአፍሪካ ስለ በሽታዎችና መንስዔያቸው ወደ አለው ግንዛቤ ይመራል። ሁሉም ሰው ከበሽታ ችግር ጋር ይታገላል። በግልጽ በሕይወት ዘመናቸው ታመው የግያውቁ ሰዎች ቢኖሩ እጅግ ጥቂቶች ብቻ ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ በሽታ፣ መንስዔያችና የመጻኛ መንገዶች ምን ይላል?

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ሰውን ከምድር አፈር እንዳበጀውና የሕይወትን እስተንፋስ በአፍንጫው እፍ እንዳለበት ይናገራል (ዘፍጥ. 2:7)። እግዚአብሔር የፈጠረው ሁሉ መልካምና ፍጽም ስለ ነበር [ዘፍጥ. 1:31፤ መዝ. (18):30]፤ እግዚአብሔር ሰውን ሲፈጥር ፍጹም የሆነ አካል እንደ ሰጠው መግለጹ ተገቢ ነው። በሽታ የመጀመሪያ ፍጥረት አካል አልነበረም። እግዚአብሔር ለአዳም መልካምና ክቶ ከምታስታውቀው ዛፍ ፍሬ እንዳይበላ ትእዛዝ ሲሰጥ፤ የሚከተለውንም ማስጠንቀቂያ አክሎለት ነበር፡- «ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና» (ዘፍጥ. 2:17)። አዳም እግዚአብሔርን ባለመታዘዝ የተከለከለውን ፍሬ በላ። ኃጢአትና ሞት ወደ ዓለም የገባው ከዚህ የአዳም አለመታዘዝ መሆኑን ከሮሜ 5:12 እንረዳለን።

ሞትና በሽታ ተያያዥ ሂደቶች ናቸው። በሽታ የጤንነት ተቃራኒ ነው። ብዙውን ጊዜ ሞት የማይሽር ክፍተኛ ሕመም የሚያስከትለው ውጤት ነው። ፈውስ ወይም ጤንነት ወደ ሕይወት ሲመራ፤ ሕመም ወደ ሞት ሊመራ ይችላል።

ከእነዚህ ጥቅሶች የበሽታና ሞት ሂደት ወደ ዓለም የመጣው በአዳምና ሔዋን አለመታዘዝ መሆኑን ልንመለከት እንችላለን። ባጠቃላይ በሽታ የሚኖረው በሰው መውደቅ ምክንያት መሆኑን ልንናገር እንችላለን። ይህም ማለት በዓለም ውስጥ በሽታ የሚታየው በኃጢአት ምክንያት ነው። ይሁንና በሽታ ሁሉ የተወሰነ ኃጢአት ውጤት ነው ማለት አይደለም።

በሽታ ሁሉ የአንድ የተወሰነ ኃጢአት ቀጥተኛ ውጤት እንደ ሆነ የሚያስቡ ሰዎች አሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ይህንን አያስተምርም። ለምሳሌ፤ ሰይጣን ወደ ኢዮብ ሕይወት ሥጋዊ በሽታ አምጥቷል (ኢዮብ 2:7)። ዳሩ ግን፤ እግዚአብሔር ራሱ የኢዮብን ፍጹምነት ስለ መስከረ (ኢዮብ 2:3)፤ ይህ በኢዮብ ሕይወት ውስጥ ከሚገኝ ኃጢአት ጋር የተያያዘ አልነበረም።

በተጨማሪም፤ መጽሐፍ ቅዱስ የአንድ የተወሰነ ኃጢአት ቀጥተኛ ውጤት ሆነው የሚከሰቱ አንዳንድ በሽታዎች እንዳሉ ያስተምራል። ይህም ኢዮብ ለ38 ዓመታት ታም የነበረውን ሰው በፈጠሰበት ጊዜ ተመልክቷል (ዮሐ. 5:5-14)። ዛሬ በቀጥታ ከኃጢአት ጋር ለተገናኙ በሽታዎች እጅግ ግልጽ የሆኑ ምሳሌዎችን ለመጥቀስ፤ እንደ ኤድስና ቂጥኝ የመሳሰሉት ከወሲብ ግድፈት የሚመጡ በሽታዎች መሆናቸውን ግመልክቱ በቂ ነው።

በያዕቆብ 5:14-16 የታመሙ ክርስቲያኖች፤ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሽግግሎች ይጸልዩላቸው ዘንድ እንዲጠሩላቸው ተነግሮአቸዋል። ያዕቆብ 5:15፤ «ኃጢአትንም ሠርቶ እንደ ሆነ ይሰረይለታል» ይላል። ይህ ዓረፍተ ነገር በሽታ አንዳንድ ጊዜ የተወሰነ ኃጢአት ቀጥተኛ ውጤት እንደ ሆነ ያመለክታል። ከዚህ የተነሣ፤ ክርስቲያን ሲታመም ሁልጊዜም በሕይወቱ ውስጥ የሚገኘውን ማንኛውንም ኃጢአት መናዘዝና መተው፤ ብሎም እግዚአብሔር ይቅር እንዲለው መጠየቅ በጣም አስፈላጊ ነው። ይህ ካልሆነ፤ እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ ከሚያወርደው ፍርድ የተነሣ በሽታው እየከፋ ይሄዳል።

ሳይንቲስቶች ብዙ ዓይነት በሽታዎች በማይክሮስኮፕ ብቻ ሊታዩ በሚችሉ ረቂቅ ተሐዋስያን መነሻነት እንደሚመጡ ተረድተዋል። እነዚህም ረቂቅ ተሐዋስያን ቫይረስ፤ ባክቴሪያዎች ወይም አሜባዎች ይባላሉ። በተለምዶ ግን ተሐዋስያን (ጀርምች) በመባል ይታወቃሉ። የተስቦ ትኩሳት፤ ወባና የጉልበት በሽታ በተለያዩ ተሐዋስያን የሚመጡ በሽታዎች ምሳሌዎች ናቸው። የተስቦ ትኩሳት ከባክቴሪያ፤ ወባ ከደም መጣጭ ጥገኛ ትል፤ የጉበት በሽታ ከቫይረስ ይመጣሉ። ከሰው የመራቢያ ሕዋሳት መጎዳት የተነሣ የሚመጡ ሌሎችም የበሽታ ዓይነቶች አሉ። ለዚህ ምሳሌ የሚሆኑት የሚጥል በሽታ ("epilepsy") እና አንዳንድ የካንሰር በሽታ ዓይነቶች ናቸው።

ከዚህ በተጨማሪም ሳይንቲስቶች አንዳንድ በሽታዎች ከሰዎች አእምሮአዊና ስሜታዊ ሁኔታዎች ጋር ሊያይዙ እንደሚችሉ ተረድተዋል። የአእምሮ ጤንነት ከአካላዊ ጤንነት ጋር በቅርብ ሊገናኝ ይችላል። አንድ ሰው በጣም ተስፋ ከቆረጠ፤ በጣም ከፈራ፤ በጣም ከተቆጣ ወይም በሌላ አባባል የአእምሮ መታወክ ከደረሰበት፤ አካላዊ ሕመም ሊደርስበት ይችላል።

አንድ ሰው ለተሐዋስያን ከተጋለጠና ሰውነቱ እነዚህን ተሐዋስያን ለመከላከል ወይም ለማጥፋት የሚያስችል ብልህነት ካልፈጠረ፤ ተሐዋስያኑ የተወሰነ በሽታ ያስከትሉበታል። በማንኛውም ጊዜ ሰውነታችን በደም ውስጥ ብዙ ዓይነት ተሐዋስያን ሊሸከምና እኛ ግን ሕመም ሳይሰማን ይችላል። ይህም የሚሆነው የሰውነታችን በሽታን የመከላከል ዓቅሙ ጠንካራ ስለ ሆነ ነው። የሰውነት የመከላከል ዓቅሙ ጠንካራ በሚሆንበት ጊዜ፤ ተሐዋስያን ጠቅላላውን ሰውነት በበሽታ ሊያጠቁ አይችሉም። የሰውነት የመጽደም ዓቅሙ ደካማ ሲሆን ግን ተሐዋስያን በሽታ ሊያመጡ ይችላሉ። የአንድ ሰው በሽታ የመጽደም ዓቅም የሚያንሰው በደንብ

ካለመመገብ፤ ለሌሎቹ ተሐዋስያን በመጋለጡ ወይም በአእምሮአዊ ወይም ስሜታዊ ውጥረት ምክንያት ሊሆን ይችላል። ብዙውን ጊዜ አእምሮአዊ ውጥረት ወይም ጭንቀት የሚመጣው ከሌላ ሰው ጋር ከሚኖረን መጥፎ ግንኙነት የተነሣ ነው።

በዚህ ምዕራፍ መግቢያ ላይ መጋቢው እንደ ገለጸው፤ ቡዳዎች የሰውን ነፍስ በመብላት ሞት የማስከተላቸውን ጉዳይ? ብዙውን ጊዜ በአፍሪካ ሰዎች ጠንቋይን በጣም ከመፍራታቸው የተነሣ አካላዊ ሕመም ይደርስባቸዋል። በሌላ አባባል፤ የሰውየው ፍርሃት እጅግ በማየሉ ሰውነቱ በደሙ ውስጥ ከሚገኙ ተሐዋስያን ጋር መዋጋት ይሳነዋል ማለት ነው። ሰውየው በከፍተኛ ደረጃ እንዲታመምና አንዳንድ ጊዜም እንዲሞት የሚያደርገው ትክክለኛው ጠንቋይ ሳይሆን በአላቡ ውስጥ የሚመላለሰው ጠንቋዩን የመፍራት ሁኔታ ነው።

ከዚህ በተጨማሪ፤ ብዙ አስማተኞችና ጠንቋዮች ትክክለኛ አጋንንታዊ ኃይል አላቸው። የእነዚህ አስማተኞችና ጠንቋዮች ኃይል የሚመጣው በውስጣቸው ከሚሠሩ አጋንንት ነው። አጋንንት የእነዚህን ሰዎች እርግግንና ድግምት ሊፈጽሙ ይችሉ ይሆናል። በአስማትና በጥንቁላ አማካኝነት አጋንንታዊ ኃይል በሰዎች ላይ በሚወነጨፍበት ጊዜ፤ አጋንንቱ ሥጋዊና አእምሮአዊ በሽታ ሊያስከትሉ ይችላሉ። በመጽሐፈ ኢዮብ፤ ሰይጣን ኢዮብ በቁስል እንዲመታ አድርጓል (ኢዮብ 2:6-7)። ይህም ሰይጣን ወይም አጋንንቱ ኢዮብን በበሽታ ለሚያጠቁ ተሐዋስያን አሳልፈው እንደ ሰጡት ያመለክታል። ንጉሥ ሳኦል በከፉ መንፈስ በተያዘ ጊዜ፤ እብድና ጨካኝ በመሆን የከፉውን መንፈስ ባሕርይ ገልጾል (1 ሳሙ. 18:10-11)።

በአራቱ ወንጌላት ውስጥ ከቀረቡት አያሌ ምሳሌዎች፤ አጋንንት ሰዎችን በተለያዩ ሥጋዊና አእምሮአዊ ችግሮች እንደሚጎዱና ሊጎዱ እንደሚችሉ እንመለከታለን። እግዚአብሔር ወይም ቅዱሳን መላእክት ካልገቱአቸው በቀር፤ አጋንንት ከፋ ዓላማቸውን ከመፈጸም እንደማይመለሱ መገመት ተገቢ ነው። ስለ ሆነም፤ ጠንቋዮች፤ አስማተኞችና ምሥጢራዊ ኅብረተሰቦች ለሰዎች መሞት ወይም መታመም ወይም ለአደጋዎች ኃላፊነት ሲወስዱ፤ የሰይጣን አጋንንት ኃይል ከበስተጀርባቸው ስላለ እውነት ሊሆን ይችላል። ኢየሱስ ሰይጣን ከመጀመሪያው ነፍስ ገዳይ እንደ ሆነ አስተምሮናል (ዮሐ. 8:44)።

ክርስቲያን የነገሥታት ንጉሥ ከሆነው ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር መንፈሳዊ አንድነት ስላለው፤ በሰይጣንና በአጋንንቱ ላይ ሥልጣን እንዳለው መገንዘብ በጣም አስፈላጊ ነው። ክርስቲያን አስማተኞችን፣ ጠንቋዮችን ወይም አጋንንት በመፍራት ሊመላለስ አይገባውም። ክርስቲያን ስለ እነዚህ ሰይጣናዊ ኃይሎች፣ እርግጥኖች ወይም ድግምቶች ምን ሊያድርግ እንደሚገባ ቀጥሉን እንመለከታለን።

በሽታ ሁሉ ከጠንቋይ ወይም ከአጋንንት እንደሚመጣ አድርገን እንዳናምን መጠንቀቅ አለብን። ብዙው ሕመማችን የሚመጣው በሽታውን ከሚያመጡ ተሐዋስያን ጋር ከሚኖረን ግንኙነት ነው።

በሽታን ለማሻል የሚረዱ መንገዶች የትኞቹ ናቸው? ክርስቲያን ፈውስን እንዴት ሊፈልግ ይገባል?

የታዘዙትን የሕክምና መድኃኒቶች መውሰድ የእምነት ድህነትን እንደሚያሳይ የሚያስቡ አንዳንድ ክርስቲያኖች አሉ። ይህ አሳብ በመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ሊደገፍ አይችልም። አራቱን ወንጌላት ከጻፉት ሰዎች አንዱ በሙያው ዶክተር የሆነው ሉቃስ ነበር (ቆላ. 4:14)። የዶክተሮች ሥራ ለተወሰነ በሽታ ትክክለኛውን መድኃኒት መስጠት ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ወዳጁ ጢሞቴዎስ ለሆዱ ሕመም በተለምዶ ይወስድ የነበረውን መድኃኒት እንዲጠቀም መከሮአል (1 ጢሞ. 5:23)። በሽታን ሊፈውሱ የሚችሉ ብዙ ዓይነት መድኃኒቶች እንዲያዘጋጁ ለዶክተሮችና ሳይንቲስቶች እውቀትና መረዳት የሰጣቸው ራሱ እግዚአብሔር እንደ ሆነ መገንዘብ የሚያዳግት አይሆንም። ክርስቲያን ሊታመም ምን ሊያደርግ ይገባል?

በመጀመሪያ ደረጃ ከሁሉም በላይ፤ ክርስቲያን በሽታን ጨምሮ የእግዚአብሔር ፍርድ የሚያስከትል ግልጽ ወይም የተሰወረ ኃጢአት በሕይወቱ እንደሌለ ማረጋገጥ አለበት። ክርስቲያን በሕይወቱ ውስጥ የሚገኘውን ኃጢአት ሁሉ በመናዘዝ ንስሐ መግባት አለበት። ይህ በተለይ እንደ ይቅር አለማለት፣ በሌሎች ላይ የሚኖር ጥላቻ፣ መራርነትና ቅንዓት የመሳሰሉትን የተሰወሩ የልብ ኃጢአቶች በተመለከተ እውነት ነው። በልቡ የኃጢአት ዝንባሌ ያለው ክርስቲያን የታዘዘውን መድኃኒት ቢጠቀምም እንኳን የፈውስ በር ሳይከፍትለት ይችላል።

ዘላቂ ጤንነት የአእምሮንና የመንፈስን ብሎም የሰውነትን መፈወስ ይጠይቃል። በሰውነት ጤንነትና በሰው አእምሮ መካከል ያለውን ግንኙነት የሚገልጸው አስገራሚ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ፣ «የሰው ነፍስ

ሕመሙን ይታገሣል፤ የተቀጠቀጠን መንፈስ ግን ማን ያጠነክረዋል?»
የሚለው ነው (ምሳሌ 18:14)። ሌላው ጥቅስ፡ «ሰላም ያለው አእምሮ
ለሰውነት ጤንነትን ያስገኛል» ይላል (ምሳሌ 14:30 - ከ1980 ዓ. ም.
አዲስ ትርጉም)።

በሰዎች መካከል የሚገኙ የፈራረሱ ግንኙነቶች የሰውን መንፈስ
ሊሰብሩ ይችላሉ። አንድ ሰው እውነተኛ ጤንነት እንዲሰማው ከተፈለገ፤
የፈራረሱን ግንኙነቶች መጠገን በጣም አስፈላጊ ነው። ኢየሱስ
ለተከታዮቹ ጸሎታቸው (ከበሽታ ለመፈወስ የጸለዩትን ጨምሮ)
እንዲመለስ ከፈለጉ፤ ወደ እግዚአብሔር ከመጸለያቸው በፊት
የተቀየሙአቸውን ሰዎች ሁሉ ይቅር ማለት እንዳለባቸው አሳስቦአቸዋል
(ማር. 11:25)።

አንድ ክርስቲያን ድግምት ወይም እርግማን እንደ ተደረገበት
ከተጠራጠረ፤ ከዚህ በታች እንደ ተመለከተው ድግምቱን ወይም
እርግማኑን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ሊያፈርስ ይችላል። በሁሉም
የሕመም ጉዳዮች ክርስቲያን መጸለይ አለበት (ያዕ. 5:13)። ፈውስ
መድኃኒት በመጠቀም ወይም ያለ መድኃኒት ሊመጣ ቢችልም፤
እግዚአብሔር ብዙውን ጊዜ ፈውስን ይልካል። ሕመሙ በጣም ከፍተኛ
ከሆነ ወይም መድኃኒት ማግኘት ካልተቻለ፤ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያኑን
ሽማግሌዎች በመጥራት በያዕቆብ 5:14-16 በተገለጸው ዕቅድ መሠረት
እንዲጸልዩለት ማድረግ ብልህነት ነው።

የታመመ ክርስቲያን የሚቻለውን ያህል ጥሩ ሕክምና ቢያገኝ መልካም
ነው። ክርስቲያን ለሕመሙ መድኃኒት ለማግኘት ወደ ባህላዊ መድኃኒት
አዋቂ ዘንድ መሄድ እንደሌለበት በምዕራፍ አሥራ አራት በቅይጥነት
ችግር ርዕስ ሥር ተገልጾልኝ። ከእነዚህ ሰዎች ብዙዎቹ በባህላዊ
ሃይማኖት አማካኝነት ከክፉ መናፍስት ጋር የሚገናኙ ናቸው። ከባህላዊ
ሃይማኖት ጋር ግንኙነት ባይኖራቸው እንኳ፤ ከባህል የመድኃኒት አዋቂዎች
የሚመጡ መድኃኒቶች አስተማማኝነት አይኖራቸውም። አንድ ክርስቲያን
በባህል መድኃኒት አዋቂውን መድኃኒት ከመጠቀሙ በፊት፤ ሰውየው
የመድኃኒት እውቀቱን እንዴትና ከየት እንዳገኘ በጥንቃቄ መመርመር
አለበት። በተጨማሪም፤ ስለዚህ አዋቂ ሃይማኖታዊ እምነቶች በአካባቢው
የሚገኙትን በሳል ክርስቲያን ሽማግሌዎች መጠየቁ መልካም ነው።
በመጨረሻም፤ የዚያን ሰው መድኃኒት ከተጠቀሙ ሌሎች ሰዎች በሽታው

ዳግም ተመልሶባቸው እንደ ሆነ ወይም የሚያስከትላቸው መጥፎ ውጤቶች እንዳሉት ማጣራት አለበት።

የክርስቲያን ሰውነት የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ ነው (1 ቆሮ. 6:19)። ስለ ሆነም፣ ክርስቲያን ሊጠቀም የሚችለው በሽታውን ለመፈወስ አስተማማኝ የሆኑትን ባህላዊ መድሐኒቶች ብቻ ነው። አንድ መድኃኒት አስተማማኝ እንደ ሆነ ሊገለጽ የሚችለው፣ ያለ ምንም ክፉ ውጤቶች ሁልጊዜም ስኬታማ ምስክርነት ያለው ሊሆን ነው። በመንግሥት ወይም በቤተ ክርስቲያን የሕክምና ጣቢያዎች የሚገኙ መድኃኒቶች ብዙውን ጊዜ ለአስተማማኝነታቸው በሳይንቲስቶች የተረጋገጡ ናቸው። በመሆኑም፣ በትክክለኛ መንገድና በትክክለኛ መጠን የተወሰዱ እንደ ሆኑ ጠቅለል ባለ መልኩ አስተማማኞች ናቸው።

የበሽታን መንስዔዎች ለማጠቃለል፣ በሽታ በዓለም ውስጥ የሚታየው በኃጢአት ምክንያት መሆኑን ልንናገር እንችላለን። አንዳንድ በሽታዎች በተወሰነ ኃጢአት ምክንያት በቀጥታ የደረሱ ሊሆኑ ቢችሉም፣ ብዙዎቹ በሽታዎች በሰው ሕይወት የሚገኝ የአንድ የተወሰነ ኃጢአት ውጤቶች አይደሉም። አንዳንድ በሽታዎች በአስማተኛ ወይም በጠንቋይ አማካኝነት ከሚሠራው ከአጋንንት ኃይል ሊመጡ ይችላሉ። ሌላው በሽታ ደግሞ ከሰው አእምሮአዊ ወይም ስሜታዊ ሁኔታ፣ በተለይም ከሰብአዊ ግንኙነቶች ጋር የተያያዘ ነው።

ብዙዎቹ በሽታዎች በሽታ ከሚያስከትሉ ተሐዋስያን ጋር ከመገናኘታችን የተነሣ የሚደርሱብን ናቸው። ይህ ብዙውን ጊዜ ንጹሕ ያልሆነ ውኃ ከመጠጣት ወይም ተሐዋስያን የሚገኙበትን ምግብ ከመብላት የተነሣ ይከሰታል። ብዙውን ጊዜ የቆሸሹ እጆቻችንን ሳንታጠብ ስንመገብ ለተሐዋስያን እንጋለጣለን። እጆቻችን እንደ ገንዘብና የሌሎች እጅ የመሳሰሉትን ብዙ ነገሮች ይነካሉ፤ በዚህም ተሐዋስያንን ይቀበላሉ። እንዲሁም፣ ወደ ታመሙት ሰዎች ቀረብ ብለን ሲያስነሳቸው ወይም ሲያስነጥላቸው በአየር ላይ የበተኑአቸውን ተሐዋስያን ከአየር ጋር ወደ ሳንባችን ስናስገባ፣ ለበሽታ እንጋለጣለን።

የበሽታው መንስዔ የትኛውም ቢሆን፣ እግዚአብሔር መሓሪ በመሆኑ፣ ብዙውን ጊዜ በጸሎትና አስተማማኝ በሆኑ መድኃኒቶች አማካኝነት ፈውስን ይሰጣል። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ያለ ምንም መድኃኒት ፈውሱን ይልካል። ይህም የተለየ ነገር አይደለም። የእግዚአብሔር

ፈውስ በመድኃኒትም ሆነ ያለ መድኃኒት የሚገለጽ የቸርነት ስጦታ ነው [መዝ (103):3]።

በተጨማሪም፣ ፈውስ ሁሉ ከእግዚአብሔር እንዳልሆነ ማወቅ አለብን። ሰይጣን ሰውን በበሽታ ሊመታና ቆይቶ ደግሞ በሽታውን ሊያስወግድ ይችላል። ይህንንም ፈውስ በማድረግ፣ ሰይጣን ሰዎችን ያታልልና እግዚአብሔርን በመተማመን ፈንታ፣ በጠንቋዮችና በሌሎች ባህላዊ ፈዋሾች እንዲያምኑ ይገፋፋል።

ሐ. ክርስቲያን አስማት፣ ጥንቆላ፣ ምትሐት፣ እርግግንና ድግምትን እንዴት መቋቋም ይችላል?

አስማትና ጥንቆላ በዓለም ሁሉ ይገኛሉ። እነዚህ ልምዶች በብዙዎቹ የአፍሪካ ባህሎችም ውስጥ ይገኛሉ። ዛሬም እንኳ እነዚህ ነገሮች ሕዝቡን በጣም ያስፈራሉ። ስለ ሆነም፣ አስማትንና ጥንቆላን ብሎም ከጀርባቸው ያለውን ኃይል ልንረዳ ይገባል። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ እነዚህ ነገሮች የሚለውን ልንረዳ ይገባል። ከሁሉም በላይ፣ ክርስቲያን እንደዚህ ሰላለው ከፋት ምን ሊያደርግ እንደሚገባ መረዳት አለብን።

አንዳንድ የአፍሪካ ባህሎች በአስማተኛና በጠንቋይ መካከል ልዩነት ያደርጋሉ። አስማተኛ አንድን ሰው ለመጥፋት ወይም ለመጥቀም ሆን ብሎ በምሥጢራዊ ኃይል የሚጠቀም ሰው ነው። በአስማት ሁልጊዜም ለማለት ይቻላል እንደ ምትሐት፣ ድግምት፣ እርግግን ወይም የመድኃኒቶችን ቅመማ ለመለማመድ የተወሰነ ሥነ-ሥርዓት ማግኘት ይጠይቃል። ደግሞም ብዙውን ጊዜ ሴቷም ትሁን ወንዱ አስማተኛ ለአገልግሎታቸው ገንዘብ ይጠይቃሉ።

በአስማተኛና ጠንቋይ መካከል ልዩነት በሚያደርጉ ባህሎች፣ ጠንቋይ በክፉ መኖሩን ኃይል ለመቋቋም በማይቻል ክፍተኛ ደረጃ የሚሠራ ሰው እንደ ሆነ ይታሰባል። በእነዚህ ባህሎች ግንዛቤ መሠረት፣ ጠንቋይ የሚሠራው በውስጡ ሊቋቋመው የማይችለው ክፉ ኃይል በመኖሩ ነው። አንዳንድ ጊዜ የሚያደርጉትን ሳያውቁ በደመ-ነፍስ አንዳንድ ተግባራት እንደሚያከናውኑ ይታመናል።

ጠንቋዮች አንድም ከዚህ ክፉ ኃይል ጋር እንደሚወለዱ ወይም የጠንቋዮች ማግበረሰብ አካል በመሆን እንደሚያገኙት ይነገራል። ጠንቋይ በውስጡ የሚገኘው ክፉ መንፈስ እስረኛ እንደ ሆነ ይታመናል። ስለ ሆነም፣ ጠንቋዮች ክፉ ተግባራቸውን ለመፈጸም ሥርዓታዊ ቃላት፣ ምትሐት፣ ድግምት ወይም እርግግን መጠቀም አያስፈልጋቸውም።

ይልቁንም፡ ክፋትን ለመፈጸም የሚያስችለው ኃይል ከውስጣቸው ይመጣል።

የጥንቁላ ተግባር ጠንቋይ በእንቅልፍ ውስጥ ሳለ ሳይታወቅ እንደሚፈጸም ይታሰባል። ጠንቋይ ሰውነቱን ጥሎ በሌሊት የሰውን ሥጋ ለመብላት በረራ እንደሚያካሂድ ይታመናል። ጠንቋይ (ወይም ቡዳው) የሰውን ሥጋ ሲበላ፡ ሰውየው ደካማና በሽተኛ በመሆን በመጨረሻ እንደሚሞት ይታመናል። ይህ ስለ ጠንቋይና ጥንቁላ የሚነገረው እምነት በብዙ የአፍሪካ ክፍሎች በጣም ጠንካራ ነው።

አንዳንድ ደካማ ክርስቲያኖችን ጨምሮ፡ ብዙ ሰዎች ጠንቋዮችንና አስማታቸውን በሕይወታቸው ከማንኛውም ነገር አስበልጠው ይፈራሉ። ስለ በሽታ በተነጋገርንበት ክፍል እንደ ተጠቀሰው፡ ለጥንቁላ የሚኖረው ፍርሃት እጅግ ታላቅ በመሆኑ ሰዎች የአካልን ወይም የአእምሮን ሕመም የሚያመለክቱ ምልክቶች ሊያሳዩ ይችላሉ። ትክክለኛ የጥንቁላ ተግባር ቢኖርም ባይኖርም፡ ፊሉ የፍርሃትን ኃይል ግናናት የለብንም።

መጽሐፍ ቅዱስ አስማትና ጥንቁላ እንዳሉ ቢገልጽም፡ በሁለቱ መካከል ጠንካራ ልዩነት አይመሠርትም፤ ለምሳሌ፡ በሚክያስ 5:12 እና ናሆም 3:4 ላይ ተመሳሳይ የዕብራይስጥ ቃል (በአማርኛ «መተት» ተብሎ የተተረጎመው) በተለያዩ የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ እትሞች አስማትና ጥንቁላ ተብሎ ተተርጉሞአል። ጥንቁላ በመጽሐፍ ቅዱስ እንደ ተብራራው ከተቀሩት አስማቶች ጋር ተመሳሳይ የዓላማ ባሕርይ አለው። በዘዳግም 18:10-11፤ ኢሳይያስ 47:9፤ 12 እና ሚክያስ 5:12 እንደምንመለከተው፡ ብዙውን ጊዜ ከድግምት አሠራር ጋር ተያይዞ ተጠቅሶአል።

መጽሐፍ ቅዱስ ድግምቶችና እርግግኖች፡ ብሎም እንደ ጠንቋዮችና አስማተኞች ያሉ ሰዎች ኃይል እንዳላቸው ይገልጻል። ይሁንና፡ ኃይላቸው ሁሉን ሾይ ከሆነው አምላክ ጋር ሲነጻጸር አምንት ነው (ኢሳ. 47:9)። ይህም የቱንም ያህል ክፍተኛ ጥንቃቄ ቢውጣጠንም፡ ክርስቲያን የአስማተኛን ወይም የጠንቋይን ድግምቶች ወይም እርግግኖች መፍራት እንደሌለበት ገልጽ የሆነ ፍንጭ ይሰጠናል። በክርስቲያን ልብ ውስጥ የሚኖረው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከማንኛውም በአጽናፈ-ዓለም ካለው አስማተኛ፡ ጠንቋይ፡ ከቶ መንፈስ ወይም ከቶ ኃይል ህልቆ መሳፍርት ጊዜ ይልቃል። እንደ እውነቱ ከሆነ፡ እንዲህ ዓይነት ሰዎችና ኃይላት በክርስቲያኑ ልብ ውስጥ በሚኖረው ክርስቶስ ፊት ይንቀጠቀሳሉ። ይህም ሐዋርያው ኢፕሮስና ዮሐንስ በተገኙበት ስፍራ ፊሉን ባዋረደው

የሳምራዊው አስማተኛ ሲዋን ታሪክ ውስጥ ተመልክቷል (የሐዋ 8:9-24)። በተጨማሪም፣ በክርስቶስ ፊት ዝቅ ብሎ በታየው የጌርሲናን አጋንንትም ገጠመኝ ተስተውሏል (ማር. 5:1-8)።

አስማትና ጥንቆላ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተጠቀሱበት ስፍራ ሁሉ፣ ሆን ተብለው በዓላማ የሚከናወኑ ክፉ ተግባራት እንደ ሆኑ ተገልጿል። በዘሌዋውያን 19:26 እና ዘዳግም 18:10 ላይ እንደምንመለከተው፣ እግዚአብሔር በከፍተኛ ደረጃ የኃጢአት ተግባሮች እንደ ሆኑ በመግለጽ ኮንፍኦቸዋል። የንጉሥ ሕዝቅያስ ልጅ ምናሴ አስማትና ጥንቆላ በመከተሉ እግዚአብሔር በከፍተኛ ደረጃ ኮንፍታል (2 ነገሥት 21:6፤ 2 ዜና 33:6)። ምትሐት በብዛት የአስማተኛ ተግባር አካል በመሆኑ፣ ለመልካም ወይም ለክፉ ዓላማ ይከናወናል ቢባልም፣ እግዚአብሔር የምትሐትን አጠቃቀም በሙሉ እንደሚኮንን ከዚህ እንረዳለን።

ምንም እንኳ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጠንቋዮች ከላይ እንደ ተገለጸው ልዩና ለመቆጣጠር የማይቻል አድርጎ ባያቀርብም፣ በአጋንንት ስለ ተያዙት ሰዎች ይናገራል። በአጋንንት የተያዙ ሰዎች በውስጣቸው የሚገኙትን አጋንንት ርኩስና ክፉ ባሕርያት ያሳያሉ። በምዕራፍ አሥራ አንድ እንደ ተመለከትነው፣ አጋንንት ሰዎችን በበሽታ፣ በእካል ስንኩልነትና በሞት ማሠቃየትን ጨምሮ አያሌ የክፋት ተግባራት ያከናውናሉ። ስለ ሆነም፣ ክፋትን ይፈጽሙ ዘንድ ኃይል የሚሰጡአቸው ክፉ ኃይላት በውስጣቸው ያሉባቸውና በአጋንንት የተያዙ ሰዎች መኖራቸውን ለማመን መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት አለን። አንዳንድ ወንጀለኞች ወንጀሉን በፈጸሙበት ጊዜ፣ ውስጣዊ ክፉ ኃይል ይገፋቸው እንደ ነበር በችሎት ፊት መስክረዋል። ብዙ ሰዎች እንግዳና ክፉ ተግባራት እንዲፈጽሙ የሚገፋፉ ድምፆች ከውስጣቸው ሆነው ሲናገሩ መስማታቸውን መስክረዋል።

ይህን ዓይነቶቹ ምስክርነቶች አጋንንት በሰዎች ውስጥ እንደሚኖሩና እንደሚሠሩ ያረጋግጣሉ። እነዚህ ሰዎች አሁንም ለሚፈጽሙአቸው ተግባራት ተጠያቂዎች ቢሆኑም፣ የሰዎቹ ባሕርያት በውስጣቸው በሚገኙ አጋንንት እንደሚመሩ ያሳዩናል። እነዚህ ሰዎች በእንዲህ ዓይነት ሁኔታ ራሳቸውን ለኃጢአት አሳልፈው በመስጠታቸው፣ አጋንንት በአእምሮአቸውና በፈቃዳቸው ላይ የቁጥጥር ተጽዕኖ እንዳገኙ ያሳየናል፤ ይህም በመሆኑ፣ ጠባያቸው በውስጣቸው የሚገኙ አጋንንት ክፉ ፍላጎት በመሆን ይቀየራል። በመጽሐፍ ቅዱስ በአጋንንት የመያዝ ትርጉሙ

ይሽው ነው። ስለ ሆነም፣ በጌርሴኖን የአጋንንት ግደርያ የነበረው ሰው የእርሱን ሰውነት ሲቆርጥና ሲያሠቃይ፣ ብሎም በሙታን መቃብር አካባቢ ሲባዝን እንመለከታለን (ግር. 5:5)። ንጉሥ ሳኦል የአጋንንት መስፈሪያ በሆነ ጊዜ፣ የእርሱን ልጅ ዮናታንን ለመግደል እስኪሞክር ድረስ ጪካኝ የግድያ መንፈስ አደረበት (1 ሳሙ. 16:14; 20:32-33)።

በአጋንንት የተያዙትን ሰዎች በተመለከተ፣ አፍሪካውያን ስለ ጠንቋዮች ያላቸው አስተሳሰብ በአጋንንት ከተያዘ ሰው ጋር ሊነጻጸር ይችላል። በእንዲህ ዓይነት ሰዎች ውስጥ የሚኖሩ ክፉ ኃይላት አጋንንት ናቸው። በሌሊት እንደ አውሬ በጩኸት የመብረርና የሰው ሥጋ የመብላት አሳቦች የባህላዊ እምነት ጉዳዮች ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ግን እንዲህ ዓይነት እምነቶችን አይገልጽም።

ከመጽሐፍ ቅዱስ የምንረዳው በአጋንንት የተያዙ ሰዎች አንዳንድ ጊዜ በስይጣን ኃይል እንግዳ አጋንንታዊ ተአምራት ሊፈጽሙ መቻላቸው ነው (2 ተሰ. 2:9)።

አንድ ጠንቋይ ወይም አስማተኛ ዓይነት ክፉ ሰው በአንድ ሰው ላይ ድግምት ወይም እርግግን ሲያደርግ፣ አጋንንት ከድግምቱ ወይም ከእርግግኑ አኳያ ሊሠሩ እንደሚችሉ የሚያጠራጥር አይደለም። እግዚአብሔር ካልከለከላቸው በተር አጋንንት ድግምት ወይም እርግግን በተፈጸሙበት ሰው ላይ በሽታ ወይም መከራ ሊያመጡ ይችላሉ። እግዚአብሔር ሰይጣን በኢየሱስ ላይ ታላቅ መከራና ጉዳት እንዲያመጣ ፈቅዶአል። የሰይጣንና የአጋንንት ተግባር ሞትንም እንኳን ሊያስከትል ይችላል። ይህም ምናልባትም በሰይጣን ወይም በወደቁ መላእክት አግካኝነት በተከሰተው ከፍተኛ ዐውሎ ነፋስ በሞቱት የኢየሱስ ልጆች ላይ ተፈጽሞአል። በተጨማሪም፣ አጋንንት አደጋዎችን፣ ወንጀልና ሌሎችንም ዓይነት የክፋት ተግባራት ሊፈጽሙ ይችላሉ።

ክርስቲያኖች ግን የነገሥታት ንጉሥ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ በውስጣቸው ስለሚኖርና ከእነዚህም መናፍስት ህልቆ መሳፍርት ጊዜ ስለሚልቅ፣ ከጠንቋዮችና ከክፉ መናፍስት ፍርሃት በላይ ከፍ ብለው በመተግመን ሊመላለሱ ይችላሉ (1 ዮሐ. 4:4)። እግዚአብሔር ክርስቲያኑን ከወደቁት መላእክት ከፍ አድርጎ በክርስቶስ ውስጥ አስተምሮአቸዋል (ኤፌ. 1:20-21; 2:6)። ኢየሱስ ለተከታዮቹ የሰይጣንን ኃይል ሁሉ እንዲያሸንፉ ሥልጣን እንደ ሰጣቸው ተናግሯል (ሉቃ. 10:19)። ይህ የቃላት ጉዳይ ሳይሆን በክርስቶስ የሚገኝ እውነተኛ

መንፈሳዊ ሥልጣን ነው። የኢየሱስ ክርስቶስ ተከታዮች አጋንንትን የማስወጣት ሥልጣን አላቸው (ሉቃ. 10:17)።

እንደ አስማተኞችና ጠንቋዮች ያሉ የአጋንንት ኃይል ማደሪያዎች፣ በሽታ በማምጣትና መልሶ በመውሰድ እውነተኛ ፈውስ እንደ ተፈጸመ ሊያስመስሉ ይችላሉ። በአንዳንድ ባህላዊ ሰዎች ላይ የሚስተዋለው ክፉ ዓይን አጋንንታዊ ኃይል ነው። የክፉ ዓይን ሥልጣን ያላቸው ሰዎች ዓይናቸውን በሰዎች ላይ በማሳረፍ፣ የክፉ አካላዊ ወይም አእምሮአዊ መዛባት ሊያስከትሉ ይችላሉ። ባህላዊ የመድኃኒት አዋቂ (ፈዋሽ) አጋንንታዊ ኃይሎች ሊኖሩት ይችላሉ። ባህላዊው ፈዋሽ በአስማተኞች፣ በጠንቋይ፣ ወይም ክፉ ዓይን ባለው ሰው አማካኝነት አጋንንት ያመጡትን በሽታ ሊያስወግድ (የሚፈውስ ሊመስል) ይችላል። በዚህ ዓይነት፣ ሰይጣን በአስማትና በባህላዊ ሃይማኖት፣ ብሎም በጠንቋዮች ላይ የሚመሠረተውን እምነት ሊያጠናክር ይችላል። ይህንንም በማድረግ፣ ሰይጣን ሰዎችን እግዚአብሔር በኮነናቸው ነገሮች እንዲታመኑ ይፈትናቸዋል። ለአጋንንታዊ ፈውስ የሚከተለውን እውነተኛ ታሪክ ተመልከት፡-

በመንደሩ ክፉ ዓይን እንዳላት የምትታወቅ አንዲት ሴት አንድ ሕፃን ከመሬት ብድግ አድርጋ አቀፈች። በዚያው ዕለት ሕፃኑ ከፍተኛ የሆድ ሕመም ደረሰበት። ልጁ እያደገ ሲሄድ ሕመሙም እየቀጠለ ሄደ። የልጁ ወላጆች ልጁን ወደ ተለያዩ የሕክምና ጣቢያዎች ቢወስዱትም፣ ችግሩ አልተቃለለም። የመንደሩ ሰዎች የልጁ ወላጆች ወደ ጠንቋይ እንዲሄዱ በከፍተኛ ደረጃ ገፋቱታቸው። ወላጆቹ ግን ይህንኑ አላብ ለረዥም ጊዜያት ሲቃወሙት ቆይተው ነበር። ይሁንና፣ የልጁ ችግር እልባት ሲያጣ ወላጆቹ በመጨረሻው የጎረቤቶቻቸውን ግፊት ተቀበሉ። ባህላዊ ፈውስ በማካሄድ የታወቀቸውን ሴት ጠሩዋትና የበሽታውን መንስዔ ለማስወገድ «መንፈሳዊ ቀዶ ጥገና» አደረገች። ሕመሙም ወዲያው ልጁን ለቀቀውና ሳይመለስበት ቀረ።

በግልጽ እንደሚታየው፣ በመጀመሪያ ደረጃ ሕመሙን ያመጡት አጋንንት ሲሆኑ፣ ዳግም ፈውስ መሳይ ማታለያ ሠርተዋል። እግዚአብሔር ለምን እንደዚህ ዓይነት ወላጆች በአጋንንታዊ ኃይል በግልጽ እንዲታለሉ እንደሚፈቅድ ከመጠየቅ በቀር ምንም ልንፈይድ አንችልም። በመጀመሪያ ደረጃ ለምን ልጁ እንዲታመም ይፈቅዳል? ይህንን ጥያቄ ለመመለስ፣ ሰዎች በትጋት ሊከተሉት የሚገባው ምርጫ በእግዚአብሔርና እርሱ በሚሰጣቸው የተስፋ ቃሎች መቃመን ብቻ እንደሆነ ልብ ልንል ይገባል። ሔዋን ከእግዚአብሔር እውነትና ከሰይጣን ውሸቶች መካከል አንዱን

መምረጥ እንደ ነበረባት ሁሉ፤ ዛሬም ክርስቲያኖች ተመሳሳይ ምርጫዎችን ማድረግ አለባቸው። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ሰይጣን ወይም አጋንንቱ ኢየብን እንዲፈትኑ እንደ ፈቀደው፤ ዛሬም ሕዝቡን እንዲያውኩ ይፈቅዳል። ይሁንና፤ እግዚአብሔር በቃሉ የተስፋ ቃሎች አማካኝነት እንዲህ ዓይነት የክፉውን ጥቃቶች የምናሸንፍባቸውን መንፈሳዊ የጦር ዕቃዎች ሰጥቶናል። መጽሐፍ ቅዱስ፤ «የሚንበላበሉትን የክፉውን ፍላጻዎች ሁሉ ልታጠቱ የምትችሉበትን የእምነትን ጋሻ ጦር እንሡ» ይላል (ኤፌ. 6:16)።

ክርስቲያኖች አስማት፣ ምትሐት፣ ድግምት፣ ወይም እርግግን እንደ ተደረገባቸው ሲጠረጥሩ ምን ማድረግ አለባቸው?

ከሰይጣንና አጋንንት የተነሣ አስማት፣ ምትሐት፣ ድግምትና ርግግን ኃይል ስላላቸው፤ በሕይወት ቅጽበት የሚመላለስ ክርስቲያን የጠንቋዮችን ኃይል ለማፈራረስ ከጌታ ዘንድ ሥልጣን አለው፤ እንዲሁም፤ የእነዚህን ምትሐት፣ ድግምትና ርግግን ኃይል በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ሊበቃትን ይችላል። ኢየሱስ ክርስቶስ በመናፍስት ሁሉ ላይ ኃይል ስላለው፤ አስማቱ ወይም እርግግቱ ይፈርሳል።

ክርስቲያን የሚከተለውን ዓይነት ነገር ሊናገር ይችላል፡- «ይህንን ድግምት (ወይም እርግግን) በኢየሱስ ክርስቶስ ስም አፈርሳለሁ» ወይም፤ «የዚህን አስማተኛ (ወይም ጠንቋይ) ኃይል በመካድ፤ በእኔ ላይ የተሰለፉትን እነዚህ ክፉ ኃይላት ይበቃትን ዘንድ የጌቶች ጌታና የነገሥታት ንጉሥ የሆነውን የኢየሱስ ክርስቶስን ስም እጠራለሁ።» የዚህ ዓይነቱን የመንፈሳዊ ውጊያ ጸሎት በማድረግ፤ ክርስቲያን የእግዚአብሔርን ጠላቶች በመቃወም እንዲህ ዓይነት አያሌ ጸሎቶችን ካቀረበው መዝሙረኛ ጋር ይተባበራል። ለእንዲህ ዓይነት የመንፈሳዊ ውጊያ ጸሎቶች መዝሙር (35):1-10፤ (83):1-3፤ 13-18 በምሳሌነት ተመልከት።

በሉቃስ 10:17 የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት፤ «ጌታ ሆይ፤ አጋንንት እንኳ በስምህ ተገዝተውልናል» ብለዋል። ከዚያም ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ፤ «በጠላትም ኃይል ሁሉ ላይ ሥልጣን ሰጥቻችኋለሁ» ብሏል (ቁ. 19)። በተጨማሪም፤ ክርስቲያን አስማት፣ ምትሐት፣ ድግምት ወይም እርግግን በሽታ አድርሰውበት ከሆነ፤ ጌታ እንዲፈውሰው ሊጸልይ ይችላል። ከጌታ ጋር የቅርብ ግንኙነት ኖሮአቸው በሚመላለሱ ክርስቲያኖች አፍ ሲነገሩ፤ እነዚህ ቃላት ከፍተኛ ኃይል አላቸው።

ኢየሱስ ክርስቶስ በአጽናፈ-ዓለም ውስጥ በሚገኙ ፍጥረታት ሁሉ ላይ ሥልጣን አለው (ኤፌ. 1:20-22)። ክርስቶስ በሁሉም አግኝ ልብ ውስጥ ስለሚኖር (ዮሐ. 14:23)፣ ለክርስቲያን የሚያስፈልገው የኢየሱስን ስም በመጥራት በታላት የአጋንንትን ኃይል ግፍረስ ብቻ ነው፤ በዚህም ጊዜ በክርስቲያኑ ውስጥ በሚኖረው በክርስቶስ ኃይሉ ይፈራርሳል። መጽሐፍ ቅዱስ፣ «እኸንፋችሁግል፣ በዓለም ካለው ይልቅ በእናንተ ያለው ታላቅ ነውና» ይላል (1 ዮሐ. 4:4)። በአጽናፈ-ዓለሙ ውስጥ ኢየሱስ ክርስቶስን ሊቋቋም የሚችል አጋንንት ወይም የወደቀ መልአክ የለም።

አስማት፣ ጥንቆላ፣ እርግግንና ድግምቶች ኃይል ከሚሰጣቸው ከአጋንንት የተነሣ በትክክል ይሠራሉ፤ ይሁንና፣ የምድርና የሰማይ አምላክ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ከፋ መናፍስትን በማሸነፍ እንዲህ ዓይነት አስማቶችን ያጠፋል። ጌታ ብርሃኑና መድኃኒቱ ስለ ሆነ፣ ክርስቲያን በፍርሃት መኖር አያስፈልገውም [መዝ (27):1፤ 2 ጢዋ. 1:7]። እግዚአብሔር በጳውሎስ በኩል፣ «በነገር ሁሉ በጸሎትና በምልጃ ከምስጋና ጋር በእግዚአብሔር ዘንድ ለመናችሁን አስታውቁ እንጂ በአንዳች አትጨነቁ (አትፍሩ)» ይለናል (ፊልጵ. 4:6)።

መ. ክርስቲያን የጉበኝነትን ችግር እንዴት ሊመለከት ይገባል?

በአንድ የክርስቲያን ትምህርት ቤት ውስጥ መምህር የሆነው ጀሹዋ፣ የእርሻ ተግባራት ለግክናውን ፈልጎ ትንሽ መሬት ገዛ። በአገሩ የሚገኘው የግብርና ሚንስቴር በቅርቡ አንዳንድ የእርሻ መኪኖች (ትራክተሮች) ገዝቶ ነበር። ለእርሻው ሥራ እነዚህን ትራክተሮች መከራየት ይቻላል ነበር። ጀሹዋ የእርሻ ወቅት ከመድረሱ በፊት ወደ ግብርና ሚንስቴር በመሄድ መሬቱን ለማልማት ስለሚከራየው ትራክተር ተነጋገረ። ከዚያም ትራክተሩን ለማቆየት የሚረዳ የቀብድ ገንዘብ ከፈለገ ትራክተሩን የሚወስድበት ቀን ተነገረው።

ቀን-ቀጠሮው ሲደርስ የትራክተሩ ሾፌር ትራክተሩን ሳይዝ በእግሩ መጣ። ሰውየውም ትራክተሩ በጥገና ላይ እንደ ሆነ ገለጸለት። ጀሹዋ ለሚቀጥሉት ሁለት ሳምንታት ከቢሮው ጋር መገናኘቱን ባያደርግም፣ በሚሄድበት ጊዜ ሁሉ የሚሰጠው «ትራክተሩ አሁንም ገና እየተጠነነ ነው» የሚል አንድ ዓይነት ምላሽ ነበር። ጀሹዋ በሁለተኛው ሳምንት ሾፌሩ የጎረቤቱን መሬት ለማረስ በትራክተሩ ሲጠቀም ተመለከት። ከዚያም ወደ ሾፌሩ ዘንድ በመሄድ ትራክተሩን ለወቅቱ እንደ ተኮናተረ

በግግረር ገለጸለት። በመጨረሻም ሾፈሩ ጀሹዋ መሬቱ እንዲታረስለት ከፈለገ የተለየ (እና በጣም የበረከተ) ገንዘብ መክፈል እንዳለበት በግልጽ አስታወቀው።

ጀሹዋ የተፈለገውን ሒሳብ ከክፈለ በኋላ ሾፈሩ ባለመተባበሩ አግረረ። በኃላፊነት ወንበር ላይ ለተቀመጠው የሚንስትሩ ባለሥልጣን ሁኔታውን ቢገልጽም ትራክተሩን ግምገቤና ግረሱ በሾፈሩ መርሐ ግብር እንደሚከናወን ተነገረው። ጀሹዋን ለመርዳት ምንም ሊያደርጉ አይችሉም ነበር። ጀሹዋ በሁኔታው በጣም ተናደደ፤ መሬቱም ሳይታረስ ቆየ። ሾፈሩም ያለ ጉቦ እንደማይሠራ ግልጽ ነበር። በመጨረሻም፣ ጀሹዋ መሬቱን የሚቆፍሩለትን ሰዎች ለመቅጠር ተገደደ።

ጀሹዋን በዚህ ጊዜ ብታገኘው ኖሮ፣ ምን እንዲያደርግ ትመክረው ነበር? እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አገላለጽ ክርስቲያን የጉቦን ችግር እንዴት ሊያስተናግደው ይገባል?

በዓለም በሁሉም አገሮች ለማለት ይቻላል የጉቦኝነት ችግር ተንሰራፍቶ ይታያል። አንድ ክርስቲያን የተወሰነ የጉቦ ጉዳይ በተሳካ ሁኔታ ከማስተናገዱ በፊት መጽሐፍ ቅዱስ ስለዚህ ብልሹ ተግባር ምን እንደሚል ግወቅ አለበት። ባጋጠመህ ጊዜ ከከባድ ውሳኔ ጋር ከመፋጠጥ ይልቅ፣ እንደዚህ ባሉ ጉዳዮች ላይ በጥንቃቄ ማሰቡና ቀደም ብሎ መወሰኑ ከሁሉም የተሻለ ነው። አንድ ነገር ከመድረሱ በፊት አዲስ ሆኖ የሚሠራውን የሚያውቅ ከሆነ፣ ጠንካራ ፈተናዎችን ልትጽጽም ትችላለህ።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጉቦ ምን ይላል?

በጉቦ ርዕሰ ጉዳይ ላይ ከእግዚአብሔር ቃል እንዳንገኝ እንዲህ ይላሉ፦ «እድሜን የምታስጨንቁ፣ ጉቦንም የምትቀበሉ፣ በበሩም አደባባይ የችግሮችውን ፍርድ የምታጣምሙ እናንተ ሆይ፣ በደላችሁ እንዴት እንደ በዛ፣ ኃጢአታችሁም እንዴት እንዳደገ እኔ አውቃለሁና» (አዋ. 5:12)። በዚህ ጥቅስ እግዚአብሔር ጉቦ በችሎት ፊት የድህውን ፍርድ የግጣመምን ያህል ኃጢአት እንደ ሆነ ይገልጻል። በዘጸአት 23:8 ጌታ፣ «መግለጻችን አትቀበል! መግለጻችን የዓይናችንን ሰዎች ዓይን ያሳውራልና፣ የእድታችንም ቃል ያጣምማል» ይላል። ጉቦ መቀበል፣ ያለ ጉቦ ትክክለኛውንና ትክክለኛውን ያልሆነውን ይለዩ የነበሩትን ሰዎች ዓይን የሚያሳውር ከሆነ፣ ጉቦ መስጠቱም ኃጢአት ነው። ጉቦ መስጠት የሚቀበለውን ሰው የግባላቸው ውጤት አለው። ጉቦ መስጠት እንደ ሰው ፍትሕን ትቶ ሕግን እንዲያፈርስ መፈተን ነው።

ጉቦ ስሕተት የሆነው ለምንድን ነው?

ምሳሌ 15:27 ጉቦ ስግብግብነትን እንደሚጨምር ይገልጻል። ስግብግብነት (የገንዘብ ፍቅር) በእግዚአብሔር ፊት ታላቅ ክፋትና ኃጢአት ነው። አዲስ ኪዳንና ሰብአዊ ልምዶች እንደሚያስተምሩን ስግብግብነት ሰዎችን ያጠፋል (1 ጢሞ. 6:9)። ሰዎች በገንዘብ ሊታመኑ በእግዚአብሔር መታመን ይላናቸዋል (1 ጢሞ. 6:17) ። ሰዎች ከስግብግብነት የተነሣ ይሠርቃሉ፤ ይገድላሉ። ከገንዘብ ፍቅር የተነሣ በዓለም በዓመቱ ብዙ ግድያዎች ይፈጸማሉ። ከስግብግብነት የተነሣ አገሮች ለጦርነት ይዘምታሉ። የአስቆሮቱ ይሁዳ በገንዘብ ፍቅር ተሸንፎ ኢየሱስ ክርስቶስን አሳልፎ ሰጥቷል (ማቴ. 26:14-15) ። ከዚህም የተነሣ ይሁዳ ነፍሱን አጥቷል። ጉቦኝነት በግልጽ ስግብግብነትን ይጨምራል፤ ስግብግብነትም ሕዝቦችንና አገሮችን ያጠፋል።

ምሳሌ 17:23 እና ዘዳግም 16:19 ጉቦኝነት ሐቅን እንደሚያዛባ ያስተምራሉ። «ጉቦ የጥበበኞችን ዓይን ያላውራልና፤ የጻድቃንንም ቃል ያጣምማልና፤ ጉቦ አትቀበል» (ዘዳ. 16:19)። መከብብ 7:7 «ጉቦም ልቡን ያጠፋዋል» ይላል። ስለ ሆነም ጉቦኝነት ለማኅበረሰባዊ ብልሹነት አስተዋጽኦ በማበርከት ለሁሉም ሰው ሕይወትን አቀበት ያደርጋል።

ከዚህ በላይ ጀሹዋ የተጋፈጠውን ችግር ተመልከት፤ ለሾፊሩ ጉቦ ሲሰጥ ኖሮ ሾፊሩ በሕግ ተላላፊነቱና ለግል ጥቅሙ ገበሬዎችን በመጨቆን እንዲገፉ ማበረታታቱ ነበር። የአገሩ ሕግ በግብርና ሚንስቴር ተገቢ ሒሳብ ከተከፈለ የገበሬው መሬት ያለ ምንም ተጨማሪ ክፍያ እንደሚታረስለት ይገልጻል።

ጀሹዋ ጉቦ ለመስጠት ባለመፈለጉ መሬቱ የዝናቡ ወሬት ከማለቱ በፊት በትራክተር አልታረሰለትም። በመጨረሻም ብዙ ሰዎችን በመቅጠር በቁፋሮው እንዲረዱት ለማድረግ ተገደደ። ምንም እንኳን በእግዚአብሔር ፊት ትክክለኛውን ነገር ለማድረግ የወሰደው እርምጃ ከባድና ተጨማሪ ገንዘብ የሚያስወጣው ቢሆንም፤ ለትራክተሩ ሾፊር ግን ጉቦ አለመስጠቱ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሰነዘረ ተግማጽ ያህል የጉቦኝነት ክፉ ባሕርይን የሚጠቁም ነበር። ከዚያም በላይ ጀሹዋ በምሳሌነቱ በትምህርት ቤቱ የሚገኙ ሌሎች ክርስቲያኖች ጉቦ የመስጠቱን ፈተና እንዲቋቋሙ አበራትቶአቸዋል። ጌታ ታማኝ በመሆኑ፤ ለጀሹዋ የሚያስፈልገውን አዘጋጅቶለታል። ከሁሉም በላይ ጀሹዋ ለጻድቅ ባሕርዩ በሰማይ ከኢየሱስ እጅ ሽልማት ተቀብሏል።

በግኅበረሰቡ ውስጥ በዚህ የጋጢአት ልምድ ውስጥ የማይካፈሉ ብርቱ ክርስቲያኖች ከሌሉ ሰዎች ከጉቦኝነት ጠንቅ እንዴት ሊላቀቁ ይችላሉ? ብዙ ክርስቲያኖች ያለ ጉቦ ነገሮች ሊከናወኑላቸው እንደማይችሉ በግመናቸው በዚህ ተግባር ተሰማርተዋል። እግዚአብሔር ባይኖር ኖሮ ይህ እውነት ይሆን ነበር። እግዚአብሔር እስካለ ድረስ ግን ክርስቲያን ሊጸልይና የእግዚአብሔርን እርዳታ ሊጠይቅ ይችላል። እግዚአብሔር የሞተውን ሰው ሊያስነሣ ከቻለ ያለ ጥርጥር እንደዚህ ዓይነቱን ጸሎት ሊመልስ ይችላል።

የክርስቲያኑን ጸሎት በመመለስ እግዚአብሔር ብዙውን ጊዜ ምስክርነቱን ይጠብቃል። የክርስቲያኑን መሻት በሌላ መንገድ ሊያሟላ ይችላል። የሌሎችን ሰዎች ልብ ለመለወጥ የክርስቲያኑን ተግባር ሊጠቀም ይችላል። በጉቦ ተግባር ባለመሰማራት ክርስቲያን ከግኅበረሰቡ ሁሉ ብልሹነትን ሊቀንስ ይችላል። በአንዲት አገር የሚኖሩ ክርስቲያኖች ሁሉ በጉቦ ተግባር ላይ ባይላተቱ የአገሪቱ ባህል ይለወጣል።

በጉቦኝነት ተግባር ላይ ለመላተፍ የማይፈልግ ክርስቲያን እንደ ጆሹዋ ሁሉ በከፋ ሰዎች መከራ መቀበሉን ወይም መሰደዱን መታገሥ አለበት። መጽሐፍ ቅዱስ ከመከራና ስደት እንደምናመልጥ የተስፋ ቃል አይገባልንም። ይልቁንም እግዚአብሔር ሕዝቡን እንደሚረዳ ቃል ይገባልናል። መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር በታግኝነት የሚያገለግሉትን እንደሚሸልም ቃል ይገባልናል። በዮሐንስ 12:26 ኢየሱስ፣ «የሚያገለግለኝም ቢኖር አብ ያከብረዋል» ብሏል። በማቴዎስ 5:11-12 ኢየሱስ፣ «ቢነቅቱአችሁና ቢያሳድዱአችሁ በእኔም ምክንያት ከፋውን ሁሉ በውሸት ቢናገሩባችሁ ብፁአን ናችሁ። ዋጋችሁ በሰማያት ታላቅ ነውና ደስ ይብላችሁ፤ ሐዲትም አድርጉ» ብሏል። ወደ መንግሥተ ሰማይ እስክንደርስ ድረስ ስለ በጎ ተግባራችን ሽልማቱ ሳይደርስን ይችላል።

ጉቦ ብንሰጥ ለጊዜው የምንፈልገውን እናገኝ ይሆናል፤ በሰማይ ግን እናዝናለን። በተጨማሪም ጉቦ በመስጠት አብረውን የሚያመልኩትን ክርስቲያኖች እምነት እናደክማለን። እግዚአብሔር የሚያስፈልገንን እንደሚሰጠን መተማመን አለብን። ለሌሎች ክርስቲያኖች ጠንካራ ምሳሌነት መተው አለብን። ጉቦንና ሌሎች ብልሹ ልምዶችን በተመለከተ ክርስቲያኖች ሊከተሉላቸው የሚገቡ ምርጫዎች እንደዚህ ዓይነት ናቸው።

ግጥቃለያ

ከአዳምና ሔዋን ዘመን ጀምሮ የሰው ልጅ በመከራ ውስጥ ሲያልፍ ቆይቷል። የመከራውም ምክንያት አዳምና ሔዋን በኤደን ገነት በእግዚአብሔር ፈቃድ ላይ ግመፃቸው ነበር። እግዚአብሔር አዳምን በኤደን ገነት ሲያስቀምጠው «ከእርሱ (ከተከለከለው የዛፍ ፍሬ) በበላህ ቀን ሞትን ትዋታለህና» በማለት አስጠንቅቆት ነበር (ዘፍጥ. 2:17)። አዳም ወይም የተቀረው የሰው ልጅ በኃጢአት ላይ የሚወርደው የሞት ቅጣት ምን ያህል የከፋ እንደ ሆነ ብዙም አላስተዋሉም ነበር። ከኃጢአት ከፋ ውጤቶች የተነሣ መከራ ተፈጥሮን ጨምሮ ሁሉንም የሰው ልጅ የህላዌ ክልሎች ዳስሶአል (ሮሜ 5:12፤ 8:20-21)። ይሁንና አሁንም አንዳንድ ሰዎች ከሌሎች የበለጠ ስምን መከራ እንደሚቀበሉና እንዳንዱም መከራ ለምን ፍትሕ የጎደለው እንደሚመስል ምሥጢር ነው። ብዙውን ጊዜ ወንጀለኞች ከቅጣት ሲያመልጡ፣ ንጹሑ ሰው በከፋዎች እጅ የሚሠቃይበትና ጻድቁ መራራ መከራ የሚቀበልባቸው ጊዜያት አሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ ለሰው ልጆች ሁሉ አንድ የመጨረሻ የፍርድ ቀን እንደ ተቀጠረና በዚያን ጊዜም ሰዎች ለተናገሩአቸው ቃላትና ለፈጸሙአቸው ተግባራት ምላሽ እንደሚሰጡ ይነግረናል (ማቴ. 12:36፤ ራእይ 20:11-15)። በተጨማሪም አንድ ቀን ሰይጣንና መላእክቱ በምድር ላይ ለፈጸሙት ታላቅ ክፋት ዋጋ ይከፍላሉ (ማቴ. 25:41፤ ራእይ 20:10)። በዚህ ሕይወት በከፋ ሰዎችና በከፋ መላእክት የተሠቃዩ ጻድቃን ከእግዚአብሔር ዘንድ ዘላለማዊ ሽልግት ይመጣላቸዋል፤ ይህም እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ገለጻ የዚህ ዓለም መከራ ከምንም የሚቆጠር እንዳልሆነ የሚያሳይ ነው (ማቴ. 5:11-12፤ ሮሜ 8:18)።

በሽታ በዚህ ሕይወት የመከራ ገጽታ ሲሆን ይህም በበኩሉ ከሰው ልጅ ኃጢአት ጋር የተያያዘ ነው። ይሁንና ብዙውን ጊዜ ለአንድ ለተወሰነ በሽታ ምክንያቱን ግወቅ አስቸጋሪ ነው። አንዳንድ በሽታ በቀጥታ በአንድ የተወሰነ ኃጢአት ምክንያት የሚመጣ ሲሆን፣ ሌላው ደግሞ በአለማት ወይም በጥንቆላ በኩል በአጋንንት ኃይል የሚመጣ ነው። አንዳንድ በሽታ ከታግሟው አእምሮአዊ ወይም ስሜታዊ ሁኔታ ጋር የተያያዘ ሲሆን፣ ብዙውን ጊዜ የዚህ ዓይነት ስሜታዊ ችግሮች የሚመጡት ከፈራረስ የሰዎች ግንኙነት ነው። አብዛኛው በሽታ የሚመጣው በሽታውን የሚያስከትሉ የተወሰኑ ተሐዋስያን ሲተላለፉብን ነው። የሕመሙ መነሻ ምንም ሲሆን እግዚአብሔር መሐሪ በመሆኑ ብዙውን ጊዜ በጸሎትና

በአስተማማኝ መድኃኒቶች አግካኝነት ፈውስን ይልካል። እንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ያለ ምንም መድኃኒት ይፈውሳል።

መጽሐፍ ቅዱስ አስግኝተ፤ ጥንቆላ፤ ምትሐት፤ ርግማንና ድግምቶች የሰይጣን ሥራ አካላት እንደ ሆኑ ይናገራል። ይሁንና፤ እየሱስ ከክፉ መናፍስት እጅግ አብዝቶ ስለሚበልጥና በሁሉም እውነተኛ ክርስቲያን ልብ ውስጥ ስለሚኖር (1 ዮሐ. 4:4)፤ ክርስቲያኖች እነዚህን ክፉ ኃይላት ሳይፈሩ በመተማመን ሊመሳሰሉ ይችላሉ። ክርስቲያን በእነዚህ የአጋንንት ኃይላት እንደ ተጠቃ ከተጠራጠረ፤ ያፈራርሳቸው ዘንድ የክርስቶስን ስም ሊጠራ ይችላል። እየሱስ በጌርጌሴናት ሰው ውስጥ የሰፈሩትን የአጋንንት ጭፍራ (ሴጌዎን) ለግስወጣት በቀረበ ጊዜ በፊቱ እንደ ተንቀጠቀጡና እንዳያውቃቸው እንደ ለመነት ግስታዊሱ መልካም ነው (ሉቃ. 8:26-31)።

በጉቦና በምግባረ ብልሹነት አያሌ ችግሮች ተከስተዋል። ክርስቲያኖች የሚፈልጉአቸው ነገሮች ይፈጽሙላቸው ዘንድ ጉቦ ለመስጠቱ ግፊት ለመገዛት ሊፈተኑ ይችላሉ። ለዚህ ዓይነቱ ፈተና እጃቸውን ሲሰጡ የጌታን ትእዛዝ ይተላለፋሉ (ዘጸ. 23:8፤ አዋ. 5:12)። በዚህም መጥፎ ምላሳነትን ይመሠርታሉ። በእንዳንድ ስፍራዎች ክርስቲያኖች ለጉቦ ሳይገዙ መኖር እንደማይቻል ሊናገሩ ይችላሉ። በእርግጥ እግዚአብሔር ሳይኖር ይህ እውነት ይሆን ነበር። ይሁንና እግዚአብሔር ስላለ ክርስቲያን እግዚአብሔር ይረዳው ዘንድ በጸሎት ሊጠይቅ ይችላል። በአፍሪካው የጭነት መኪና ላይ የተንጠለጠለው ወረቀት እንደሚለው፤ «እግዚአብሔር አዎን ካለ አይደለም የሚል የለም።»

በምዕራፍ 17 ላይ የተመሠረቱ የመወያያ ጥያቄዎችና መልመጃዎች

1. ከቡድኑ አራት ሰዎች በመምረጥ፤ ፍትሕ የጎደለው መከራ ስለ ተጋፈጠ ስለሚያውቁአቸው ሰዎች የሚገልጽ ታሪክ ይናገሩ። ከእያንዳንዱ ታሪክ በኋላ ሰዎቹን እንዴት ይመክሩአቸው እንደ ነበር በመግለጽ ከተወያያቸውበት በኋላ፤ አጋዥ ሊሆኑ የሚችሉ ግልጽ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን አግኙ።

2. አንድ ሰው ለቡድኑ እግዚአብሔር በእዮብ ላይ ያን ያህል መራራ መከራ እንዲደርስበት ቢፈቅድም ለምን ስሕተት እንዳልሠራ ይግለጽ።

3. በአራት ቡድኖች ተከፋፈሉና፤ የበሽታ መንስኤ ከሚከተሉት አንዱን ስለሚመስልበት ሁኔታ ማስረጃ በማቅረብ ተወያዩ፡-

ሀ. በታግሚው ሕይወት ውስጥ የሚገኝ አንድ የተወሰነ ኃጢአት።

ለ. በታግሚው ላይ የአስማት ሚና።

ሐ. ለአንድ ሰው ቆሻሻ (የተበከለ) ምግብ ወይም ውኃ መስጠትን የመሰለ የግዴለኝነት ስሕተት።

መ. ከባህላዊ ፈዋሽ የመጣ ጎጂ የአገር ባህል መድኃኒት።

ከዚህ በላይ ለተጠቀሱት ለእያንዳንዳቸው ሁኔታዎች በሆስፒታል ወይም በጤና ጣቢያ ተገቢ ሕክምና ከመከተል በተጨማሪ ለታመመው ሰው ምን ሊደረግለት እንደሚገባ ቡድኖቹ መግለጫ ይሰጡ።

4. ስለ በሽታና መንስኤዎቹ የአፍሪካውያን ግንዛቤ ምን እንደ ሆነ ተወያዩ።

5. አንድ ሰው ለክፍሉ ከባህላዊ መድኃኒት አዋቂ ነኝ ባይ መድኃኒት ከመተበል ጋር የተያያዙትን ሁለት ዓይነት ችግሮች ይግለጽ።

6. አንድ ነርስ ወይም የጤና መኮንን ወደ ክፍል በመምጣት ብዙዎቹን በሽታዎች ሊያስወግዱ ስለሚችሉ አንዳንድ ቀላል ተግባራት (ለምሳሌ ከምግብ በፊት እጅን በላሙና መታጠብ) ማብራሪያ እንዲሰጥ ጋብዙ።

7. በአፍሪካ የከፋትና የእርግግን ጽንሰ-አሳብ ላይ ተወያዩ።

8. ሦስት ተግሪዎች እያንዳንዳቸው ድግምት ወይም እርግግን ተደርገዋቸው ሰዎች ስለ ተሠቃዩበት ሁኔታ ይናገሩ።

9. ከአስማት፣ ድግምት ወይም እርግግን በስተኋላ የሚገኘው ትክክለኛው ኃይል ምንድን ነው? መልስህን በመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች አስደግፍ።

10. ክርስቲያን አስማት ወይም ጥንቁላ እንደ ተደረገበት ከተጠራጠረ፣ ምን ሊያደርግ ይገባል?

11. በግብረ ገባዊነት፣ ስጦታዎችን በማበርከትና ጉቦ በመስጠት ላይ ባህላዊው የአፍሪካ አመለካከት ምን እንደ ሆነ ተወያዩ።

12. በአፍሪካ ማኅበረሰብና ማኅበራዊ ተቋማት የምግባረ ብልሹነት ባሕርይ ምን እንደሚመስል ተወያዩ።

13. ሁለት ሰዎች እነርሱ ራሳቸው ወይም ሌላ የሚያውቁት ሰው ጉቦ ስለ ሰጠባቸው ትክክለኛ ሁኔታዎች ይግለጹ። ጉቦ ከመስጠት ይልቅ ሰውየው ምን ሊያደርግ ይችል እንደ ነበር ተወያዩ።

14. በአገሪቱ ውስጥ የሚፈጸመውን የጉቦኝነት መጠን ለመቀነስ መንግሥት ምን እርምጃ ሊወስድ እንደሚችል ተወያዩ።

SUGGESTED FOR FURTHER READING

Carson, D.A. How Long, O Lord? Leicester: Inter Varsity, 1994.

Krutza, William, ed. How We Faced Tragedy. Grand Rapids, Michigan: Baker Book House, 1978.

McGrath, Alistair. Suffering. London: Hodder, 1992.

Smith, Anthony M. Gateway to Life. Leicester: Inter Varsity Press, 1994.

Stott, John. Issues Facing Christians Today. Leicester: Inter Varsity Press, 2nd edn, 1990.

Werner, David. Where There Is No Doctor. Palo Alto, California: The Hesperian Foundation, 1983.